

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

Rechtskundige diensten voor de leden van beroeps- verenigingen en andere groepeerings.

door Prof. E. VAN DIEVOET.

I.

In het « Rechtskundig Weekblad » van 26 Februari 1939, kol. 958, verscheen een beslissing van den Raad van de Orde der Advocaten te Kortrijk, waarin we o.m. lezen :

« 1. Het is aan de leden van de Balie verboden zich openlijk of verdoken als advocaat te laten verbinden aan een zoogenaamden rechtskundigen dienst van beroepsverenigingen, syndikaten van patroons, bedienden of arbeiders, 't zij tegen een vaste vergoeding, 't zij tegen betaling van een eereloon per raadpleging of zaak, zelfs wanneer zij de toegezonden cliënteel in hun kantoor ontvangen.

» 2. Het eereloon voor een raadpleging of voor een zaak moet door den cliënt zelf geregeld worden en het mag niet verminderd worden omdat deze lid is van een bepaalde organisatie. »

Voor zooverre die beslissing de Balie van Kortrijk alleen aangaat, kan ze ons onverschillig laten; dit is echter niet meer het geval van zodra het document door het « Rechtskundig Weekblad » over het geheele Vlaamsche land wordt bekend gemaakt, zodat andere Balies zich kunnen geprikkeld voelen om in denzelfden zin of in gelijkaardigen zin te handelen.

Ik reken het daarom tot mijn plicht te waarschuwen tegen alle overijld optreden op dit gebied. Ik acht me daartoe bevoegd, als gewezen stafhouder van de Balie te Leuven, als hoogleeraar, belast met een leergang over de beroepsplichten van den advocaat, en als trouw medewerker aan de sociale actie in dit land, speciaal op het gebied van den landbouw.

De vraag waarom het gaat is er eene van groot belang voor de Balie en haar leden, maar eveneens voor de gezonde ontplooiing van het verenigingsleven. Het komt er op aan met alle mogelijke objectiviteit te zoeken naar de meest gepaste oplossing van het probleem. Eerst na rijp overleg en na onderzoek van alle elementen der zaak mag de Balie haar houding bepalen ten opzichte van gewichtige nieuwe sociale en economische fenomenen, die zij niet kan veranderen en evenmin mag negeeren.

II.

Zie ik goed, dan zijn de gewraakte instellingen van dubbelen aard, de eene professioneel, de andere commercieel. Te Kortrijk ging het hoofdzakelijk om de eerste, het schijnt echter noodzakelijk ook de tweede in het onderzoek te betrekken.

De wereld is niet meer zooals die was toen de individualistische en tevens centraliseerende wetgeving van de Fransche Revolutie alle corporaties afschafte, zoodat de advocaat van het begin der XIXe eeuw kwam te staan voor individueele cliënten, zonder meer. Het einde van de XIXe eeuw en het begin van de XXe eeuw brachten hieraan verandering. Er ontstonden beroepsverenigingen van allerlei aard en voor allerlei groepen van belanghebbenden: socialistische, christelijke, neutrale en liberale syndicaten van arbeiders, landbouwverenigingen en boerengilden allerhande, middenstandsgroepeerings en bediendensyndicaten. Onder de voordeelen waarop de leden van dergelijke groepeerings recht hebben vindt men, naar omstandigheden, het recht op kosteloze raadplegingen voor sociale, fiscale, boekhoudkundige, technische en ook juridische aangelegenheden. Door het betalen van zijn bijdrage bekomt het lid van de vereeniging aanspraak op die consultaties. Sommige syndicaten schijnen verder te gaan en zouden zelfs in een zekere maat en voor bepaalde processen, kosteloozen rechtskundigen bijstand verleen.

Een tweede groep van inrichtingen is eerder van commercieelen aard. Tot deze categorie behooren in de eerste plaats de agentschappen tot invordering van betwiste en achterstallige schulden; daarna komen inrichtingen tot verdediging van autovoerders tegen aanspraken vanwege derde personen in verband met ongevallen; in den laatsten tijd ontstond zelfs een nieuwe vorm van verzekering, de verzekering van den gerechtsbijstand, niet alleen als verweerder, maar ook als eischer (tot herstelling van de schade door den autovoerder zelf ondergaan).

Het klinkt wel eenigermate paradoxaal dat de Balie — de eenige corporatie van het Oude Regime die aan de vernieling van 1789 ontsnapte — zich schrap zet tegen het heropleven van den geest van associatie, waarvan zij zelf een zoo typisch en eerbiedwaardig voorbeeld is.

Het komt hierop neer: de advocaten zullen een enkele groote familie uitmaken, maar de cliënteel zal alleen mogen bestaan uit afzonderlijke individuen! De beslissing van Kortrijk zou men immers aldus kunnen formuleeren: « De Raad van de Orde beslist dat het aan de patroons, de arbeiders, de bedienden, de landbouwers, de middenstanders en de autovoerders verboden is, hetzij rechtstreeks, hetzij onrecht-

streeks zich te vereenigen met het oog op het inrichten van rechtskundige diensten; doen zij zulks toch, dan zal de Orde der Advocaten er, in de volle maat van haar krachten, voor zorgen dat dergelijke vereenigingen haar doel missen, en te dien einde zal geen advocaat zijn medewerking mogen verleen. »

Klaar gesproken: een dusdanige houding is niet te verdedigen. *De Balie is er niet om haar zelfs wil, noch om de belangen van haar leden, de Balie is er voor het volk.* Van zoodra het bewezen is dat het inrichten van een rechtskundigen dienst overeenstemt met het welbegrepen belang van een groep personen, ja met de sociale strekking van een land en een tijd, dan is het plicht voor ons, advocaten, daarmede rekening te houden. Het monopolie dat we feitelijk bezitten, doen dienen om werken van solidariteit te breken, heet ik een misbruik van macht.

Het vereenigingsleven is in ons land tot een groote ontwikkeling gekomen. Men kan zulks, als mensch, begroeten of betreuren. In de beslissing van Kortrijk komen zekere uitdrukkingen voor, waaruit blijkt dat de opstellers geen bijster groote sympathie voelen voor beroepsverenigingen en syndicaten van patroons, bedienden en arbeiders. Het moet jammer heeten dat men in een officieel stuk alle rechtskundige diensten in het algemeen betitelt als « zogenaamde diensten », dat men daarin misprijzend spreekt van een « voorwendsel om de aangesloten leden te helpen », dat dergelijke diensten, nogmaals zonder eenig onderscheid, worden bestempeld als « agentschappen » en zoo meer, en dat, op grond van die premisse, alle rechtskundige diensten zonder uitzondering, en met een opvallende hooghartigheid worden ter dood veroordeeld. Ik wensch echter hierbij niet stil te staan en wil bij de zaak zelf blijven.

Goed ingerichte rechtskundige diensten zijn nuttig: zij leiden tot minnelijke schikking, voorkomen tergende processen en laten toe uitgaven voor gerechtszaken te besparen. zij hooren normaal bij elke beroepsorganisatie. Mij is het geval bekend van een rechtskundigen dienst die op eigen kosten een reeks processen liet pleiten met de bedoeling om een bepaalde, voor de landbouwers gunstige interpretatie van een onduidelijke wetsbepaling te verkrijgen, en die daarin ook is geslaagd. Dat noem ik strijden voor het recht!

Zal de tegenstand van de Balie nuttig blij-

ken? Laten we liever geen pogingen doen om de sociale en economische geschiedenis te keeren: de geschiedenis zou ons uitlachen. Het eenige wat de Balie, *in het gunstigste geval*, vermag, zal wel blijven dat zij de medewerking van de advocaten geheel of gedeeltelijk zal kunnen uitschakelen.

En dan? Men vergete niet dat de advocaten niet het monopolie bezitten om rechtskundigen raad te verleen. Welnu, noch de Balie, noch het volk zouden er wel bij varen, wanneer de consulterende advocaten bij rechtskundige diensten zouden worden vervangen door niet tot de Balie behorende doctors in de rechten, door candidaten-notarissen, deurwaarders of contrabande-advocaten van welke soort ook.

Ik zeg: in het gunstigste geval! En inderdaad, wie zal deze « raadgevers » practisch kunnen beletten hun cliënten, voor hun processen, aan bepaalde advocaten « aan te bevelen »? Vergis ik me niet, dan dreigt een algemeen verbod een nieuwe bron van misbruiken te doen ontstaan.

Zulk verbod zou dus niet alleen de bevoegdheid van de Balie te buiten gaan, het zou bovendien schadelijk blijken te zijn voor een goede rechtsbedeeling en het zou de loyale uitoefening van ons beroep niet tot voordeel strekken.

III.

Wat is er dan wel te doen?

De goede traditie volgen, zooals die in het Decreet van 14 December 1810 werd vastgelegd, en haar oude, eerbiedwaardige regels aanpassen aan de nieuwe omstandigheden. Zulks is goed mogelijk zonder de rechtmatige belangen van het volk of van de advocaten nadeel toe te brengen.

Wat zegt het Decreet?

Het beroep van advocaat is onvereenigbaar met alle bezoldigde bedieningen en met welken handel ook. Zijn er van uitgesloten alle personen die het bedrijf van zaakwaarnemer uitoefenen of hebben uitgeoefend (artikel 18). Welnu, honderd jaren toepassing van die bepalingen maken de interpretatie er van tot kinderspel. En de tekst is van een zoodanige soepelheid, dat zijn aanpassing aan den nieuwen toestand geen groote moeilijkheden oplevert.

1. *Het beroep van advocaat is onvereenigbaar met alle bezoldigde bedieningen* (emploi à gage).

Daarmee zijn bedoeld de bedieningen waarmede een regelmatige bezoldiging verbonden is, die den advocaat zouden ondergeschikt maken aan een overheid en hem bepaalde bureeluren opleggen. (Rép. prat. Droit belge, V°, Avocat, nr 55.) Het « abonnement », d.i. het toekennen van een vaste vergoeding voor een bepaalden tijd, zooals somtijds het geval is voor de advocaten van groote openbare of particuliere administraties, heeft weliswaar aanleiding gegeven tot kritiek, maar wordt thans in België algemeen aanvaard. De advocaat mag bijgevolg zijn medewerking als raadsman verleen aan een maatschappij tegen betaling van een « abonnement ». Dit is niet in strijd met den regel dat de advocaat geen overeenkomst mag aangaan omtrent zijn eerloon alvorens hij het verdiend heeft; alleen is het hem verboden zijn beroeps-vrijheid prijs te geven. (Rép. prat. Droit belge, idem, nrs 127 tot 130.)

Het maakt op mij geen indruk hoegenaamd wanneer de Raad van Kortrijk meent te moeten reageeren tegen rechtskundige diensten uit « bezorgdheid om het waardig bestaan van een onafhankelijke Balie », « om aan ieder lid van de Orde de gelegenheid te geven zich een behoorlijken levensstandaard te verzekeren », speciaal in het belang van de jongere confraters wie « de gelegenheid ontnomen wordt om door hun talent, werkkraft, correctheid en onafhankelijkheid de plaats aan de Balie in te nemen waarop zij recht hebben. »

Mijn bezorgdheid voor de jongere confraters is, meen ik, bekend. Ik zie echter dat een beperkt aantal advocaten — altijd dezelfde — alle belangrijke zaken pleiten; ik zie ook dat tusschen die vorsten van het beroep er menige voorkomen die, hetzij met, hetzij zonder « abonnement » al de processen en al de consulaties van den Staat, de openbare besturen en de groote industriële inrichtingen verzorgen; ik zie nog dat enkele advocaten altijd opnieuw worden aangesteld tot curator van faillissementen (een ambt dat in professioneel opzicht niet zonder ernstige bezwaren is); en ik zie eindelijk dat de « rechtskundige diensten » meestal niet worden waargenomen door de *primi inter pares*. De Balie hoede zich voor een farizeesche toepassing van de regelen van het beroep. Demagogische argumenten zijn hier allerm minst op hun plaats.

2. *Het beroep van advocaat in onvereenig-*

baar met welken handel ook (toute espèce de négoce).

Dit beteekent niet alleen dat de advocaat geen handel mag drijven, hetzij zelf, hetzij door tusschengeplaatste personen; het beteekent eveneens dat de geest van winstbejag en reclame hem vreemd moet blijven. Reclame maken in eigen naam is hem verboden; reclame voor zich laten maken is het insgelijks. Advertenties doen of laten plaatsen in de dagbladen of in uitgaven die bestemd zijn voor de leden van een vereeniging, en zulks ten behoeve van de advocaten van den « rechtskundigen dienst », is niet aannemelijk.

« Men mag, schrijft Mr Van Stipriaan Luiscius, noch direct noch indirect reclame maken als advocaat. » Hij voegt daaraan toe : « Maar de schijnheiligheid is de wereld nog niet uit. Er zijn er die, minachtend neerziende op die reclamemakers, de zaken aanemen van iemand, die voor hen reclame maakt. » Ik durf meenen dat deze schampere taal alleen voor onze Nederlandsche confrères bedoeld is.

Laten we nogmaals zeer duidelijk spreken. Wanneer de dienst, die in de beslissing van Kortrijk bedoeld wordt, voor zijn advocaten « een breede reclame maakt zoowel in de pers als op de vergaderingen » en bovendien « bij het maken van deze reclame de leden der Balie in de oogen zijner aangeslotenen in een persartikel zoekt te diskrediteeren », wanneer er, zoodoende, « een bedekt agentschap voor zakenophaling ontstaat » en « het misbruik er toe leidt enkele monopolies aan de Balie te scheppen », welnu, dan zal er wel niemand worden gevonden die den Raad van Kortrijk in het aldus omschreven geval niet honderd procent gelijk geeft.

Ik zeg : « in het aldus omschreven geval » : maar daaruit is niets, hoegenaamd niets af te leiden tegen het oprichten van een rechtskundigen dienst op zich zelf.

De Raad blijft dan ook volkomen in de traditie wanneer hij er aan « herinnert dat het de leden der Orde streng verboden is publiciteit te maken of te laten maken voor hun advocatenkantoor ». Die algemeene regel is op alle advocaten van toepassing, en moet, in het thans besproken opzicht, volstaan.

3. *Zijn van het beroep van advocaat uitgesloten alle personen die het bedrijf van zaakwaarnemer uitoefenen of hebben uitgeoefend* (exercant ou ayant exercé le métier d'agent d'affaires).

Ten opzichte van de Belgische Balie vormt het eenmaal uitoefenen van het bedrijf van zaakwaarnemer een onuitwischbare vlek, en het brengt voor immer een absolute onbekwaamheid teweeg om het beroep van advocaat uit te oefenen. Waarom? De zaakwaarnemer zoekt zaken op, brengt liefhebbers in aanraking met elkaar, verstrekt inlichtingen, ziet naar getuigen uit, treedt op als tusschengeplaatste persoon, koopt betwiste rechten. Hij houdt zich bereid tot allerlei démarches en handelt uit winstbejag. Zijn mentaliteit is onvereinigbaar met de onbaatzuchtigheid die den advocaat moet bezielen. De zaakwaarnemer staat in België in een kwaden roep. Al deze redenen verklaren waarom het Decreet, gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 19 Augustus 1889, zoo bijzonder scherp optreedt tegen hem. (Rép. prat. Droit belge, V°, Avocat, nr 57.)

Uit de bovenvermelde bepaling heeft men steeds afgeleid dat geen advocaat zijn medewerking mag verleen en aan den zaakwaarnemer, omdat deze aldus zou in staat gesteld zijn om te speculeeren op gerechtszaken. Letterlijk : « L'une des raisons d'être de l'Ordre et de ses prérogatives est précisément de protéger les justiciables, dont les intérêts doivent être gérés et défendus avec loyauté et désintéressement contre les entreprises de l'esprit de lucre et contre les hommes qui, comme les agents d'affaires, voient exclusivement dans les procès et les misères d'autrui, les profits personnels qu'ils en peuvent tirer. » (Beslissingen van den Raad der Orde te Brussel, 7 Maart 1910, 13 Mei en 22 Juli 1912, 10 November 1924, vermeld in Rép. prat. Droit belge, V°, Avocat, nrs 59 tot 61.)

Niet zoozeer het belang van de advocaten als het belang van het recht zoekende volk heeft de verbodsbepalingen ingegeven. De zaakwaarnemer wordt verfoeid en geweerd, en hij moet door den advocaat gemeden worden omdat hij speculeert op de processen en op het ongeluk van zijn medemenschen, omdat zijn moraliteit in schrille tegenstelling is met de waardigheid van het beroep van advocaat en de sociale taak van de Balie.

Wanneer wij thans terugkeeren tot de verschillende gevallen waarvan boven spraak was, dan zal het ons niet moeilijk vallen te bepalen wat den advocaat wel en wat hem niet is toegelaten,

a) *Agentschappen tot invordering van betwiste of achterstallige schulden.* Deze agentschappen zullen, in algemeenen regel, zijn te beschouwen als ondernemingen van zaakwaarneming, en de advocaat zal hun zijn medewerking niet verleenen. Wie het toch doet maakt zich schuldig aan een professioneele tekortkoming. (Raad der Orde te Brussel, 24 Januari 1927, vermeld Rép. prat. Droit belge, ib., n° 396.)

b) *Syndicaten van autovoerders die tegen betaling van een bijdrage, de collectieve belangen van de autovoerders verdedigen en bovendien rechtskundige hulp ter beschikking stellen van hun leden.* Dit geval is minder klaar: de statuten, de organisatie en de werking van elke vereeniging zullen op zich zelf moeten worden beschouwd om te weten of men met zaakwaarnemers te doen heeft of niet.

c) *Verzekering van autovoerders die ook dan rechtskundige hulp waraborgt wanneer geen eisch tot schadevergoeding tegen den verzekerde wordt ingesteld.*

Deze verzekering is van tamelijk recenten datum, doch haar onbetwistbare doelmatigheid zorgt voor haar verspreiding. Wanneer twee auto's tegen elkaar aanbotsen, en de autovoerder A heeft schade, dan verlangt hij dat zijn verzekeraar tegen B optreedt, opdat hij van dezen laatste de hem verschuldigde vergoeding zou verkrijgen. Practisch volgt uit deze verzekering dat de gewone advocaat van de verzekeringsmaatschappij in die zaak zal pleiten.

Ik kan me niet goed voorstellen dat de Balie, op grond van slecht begrepen professioneele belangen, zich zou verzetten tegen een zoo nuttigen vorm van solidariteit als deze tak van verzekering onbetwistbaar is te noemen.

In de beslissing van Kortrijk komt een passus voor die niet zeer duidelijk is en die in zijn algemeene bewoordingen kan aanleiding geven tot misverstand. Het luidt aldaar « dat het eveneens verboden is zaken te aanvaarden van agentschappen, personen of maatschappijen die voor uitsluitend doel hebben de gedingen van derden af te handelen en welke zich b.v. ter gelegenheid van een ongeval een volmacht laten afleveren om de leiding van het geding in handen te nemen of de schuldvordering van het

slachtoffer of van zijn erfgenamen afkopen ». Zijn hier alleen zaakwaarnemers bedoeld, dan is het verbod vanzelf sprekend. Moesten integendeel daarin zijn begrepen de boven, onder 2) en 3) behandelde gevallen — wat echter niet schijnt te zijn — dan zou de beslissing, ook in dit opzicht, niet zonder voorbehoud kunnen aanvaard worden.

d) *Rechtskundige diensten van beroepsvereenigingen, syndicaten van patroons, bedienden of arbeiders.*

Wanneer deze vereenigingen en hun diensten werkelijk sociale doeleinden nastreven en niet ontaarden in agentschappen van zaakwaarnemers, dan kan hier geen spraak zijn van eenige toepassing van het Decreet van 1810 of van het Koninklijk Besluit van 1889. Dan geldt zonder eenig voorbehoud en zonder eenige beperking wat boven, onder nr II, werd aangetoond.

IV.

Een laatste overweging van de bestreden beslissing moet worden vermeld. « Er bestaat bij onze Rechtbank, zoo zegt de Raad der Orde, een bureel van kosteloze raadplegingen en ieder advocaat heeft trouwens voor plicht de behoeftige rechtszoekenden (?) desgevallend kosteloos bij te staan. »

Wat beteekent dit? De leden van de beroepsvereenigingen en syndicaten van patroons, bedienden en arbeiders zijn toch geen behoeftigen en zij zullen zich afvragen waarom de Raad der Orde het heeft gepast geoordeeld hen te laten doorgaan als kandidaten voor het Pro Deo.

Mij is het argument echter zeer welkom. Zonder het aldus te hebben bedoeld, herinnert de Raad aan de oude waarheid dat de Balie haar sociale plichten heeft en die ook verder wenscht te vervullen; dat de onbaatzuchtigheid, de verdediging van het recht, en de toewijding aan de belangen van het kleine volk geen ijdele woorden zijn.

De Balie heeft haar plicht van menschlievendheid ten opzichte van den arme begrepen en vervuld. Zij zou haar verleden verloochenen, indien zij ten strijde trok tegen de moderne uitingen van den geest van solidariteit bij het arbeidende volk.

Abonneert U op "Rechtskundig Weekblad" !

RECHTSPRAAK

205

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 6 Februari 1939.

Voorzitter : M. Hodüm.

Op. Min. : M. Sartini van den Kerckhove.

MOTIVEERING VAN VONNISSEN EN ARRESTEN. — BEANTWOORDEN VAN BESLUITEN.

Een arrest is onvoldoende gemotiveerd wanneer niet geantwoord wordt op besluiten genomen door betichte waardoor deze doet gelden dat hij gerechtigd was te weigeren een vragenlijst in te vullen, die moest dienen voor het opmaken der lijsten van gezwoornen, om reden deze was opgesteld in de Vlaamsche taal, die betichte niet verplicht is te kennen.

Michotte de Welle t/ O. M.

Gehoord Raadsheer Hodüm in zijn verslag, en op de conclusiën van den Heer Sartini van den Kerckhove, Eerste Advocaat Generaal ;

Gelet op het bestreden arrest, den 9en November 1938 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen ;

Omtrent het middel van ambtswege opgeworpen en afgeleid uit de schending van art. 97 der Grondwet :

Overwegende dat eischer vervolgd was om, te Leuven, in den loop der maanden Maart en April 1938, zich te hebben onthouden antwoord te geven op de vragen krachtens art. 98 der wet van 18 Juni 1869 gesteld en die moeten dienen tot het opmaken van de lijst der gezwoornen ;

Overwegende dat eischer voor het Hof van Beroep conclusiën heeft genomen waarin hij hield staan dat, daar hij een vragenlijst in de Vlaamsche taal opgesteld onmogelijk kon verstaan, hij met recht zijn handteekening mocht weigeren op een stuk opgesteld in een taal die hij volgens de wet niet moest kennen en dat hij geenszins verplicht was zich tevreden te stellen met een vage vertaling door een politieagent die van zijn hoedanigheid van beëdigde vertaler niet deed blijken ;

Overwegende dat bestreden arrest op deze conclusiën niets geantwoord heeft ; dat het enkel zegt dat het feit door den eersten rechter bewezen verklaard door het onderzoek voor het Hof gedaan bewezen is gebleven ;

Dat het arrest dus niet met redenen omkleed is en dat het art. 97 der Grondwet overtreden heeft.

Om deze redenen :

Verbreekt bestreden arrest ; beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden in den rand der vernietigde beslissing, verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

206

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 25 Februari 1939.

Voorzitter : Mr. Claessens.

Adv. Gen. : Mr. Hauben.

Pl. : Mrs Philippart, de Schaetzen en Albert.

VERJARING. — BURGERLIJKE ACTIE.

Op een burgerlijke actie, ingeleid als gevolg aan een ongeval, is niet noodzakelijk de verjaring in strafzaken toepasselijk.

Zulks zal niet het geval zijn telkens de burgerlijke rechter zijn beslissing met redenen kan omkleeden, zonder eenig misdrijf vast te stellen.

Nat. Mij. Belg. Spoorw. t/ N. V. L'Assurance liégeoise.

Gezien de eensluidende uitgifte van het vonnis «a quo» door de rechtbank van eersten aanleg te Tongeren gewezen op 30 Juni 1938, de uittreksels uit de akten van de vroegere rechtspleging en de akte van beroep in dato 8 Augustus 1938 ;

Aangezien op 29 Juli 1933 Claessens Théodoor doodelijk verongelukt is aan den onbewaakten overweg n° 33bis van den spoorweg Lanaken-Maastricht ; dat op 7 Juli 1934 Rous Jeseeph aan denzelfden overweg werd gekwetst, dat op 6 September 1934 aan dien overweg nogmaals een doodelijk ongeluk gebeurde, waarvan Van Weert Paul het slachtoffer was ;

Aangezien de drie voormelde personen werklieden waren van de firma Pieux-Franki ; dat de geintimeerde als verzekeraarster van deze firma, op voet van de samengeschatte wettens op de arbeidsongevallen 140.043,53 frank heeft moeten uitbetalen aan die werklieden of aan hunne rechthebbenden ; dat zij door inleidende dagvaarding van 30 Oktober 1937 de terugbetaling van deze som heeft opgevorderd van de Maatschappij van Belgische Spoorwegen ;

Aangezien de eischeres in beroep, op grond van artikel 22 van de wet van 17 April 1878 de verjaring van de actie heeft ingeroepen daar de dagvaarding meer dan drie jaar na het laatste ongeval werd beteekend en daar de eisch gesteund is op de fout of de nalatigheid van de eischeres in beroep, fout of nalatigheid welke volgens de opvatting van deze partij noodzakelijkerwijze een der misdrijven daartelt voorzien door de artikelen 418, 419 en 420 van het Wetboek van Strafrecht ;

Aangezien het criterium volgens hetwelk de burgerlijke vordering al dan niet aan de verjaring van de strafvordering wordt onderworpen, duidelijk werd vastgesteld door Mazeaud als volgt : «La prescription pénale est applicable chaque fois que le demandeur en responsabilité se plaint du dommage causé par une infraction, plus simplement chaque fois que la victime se plaint d'une infraction. Il ne s'agit plus de la cause de la demande, mais des moyens de la justifier. La demande ne peut-elle

se justifier qu'en démontrant une infraction? Le juge ne peut-il condamner qu'en constatant une infraction? On est obligatoirement en face d'un dommage causé par une infraction; la prescription pénale lui est applicable. La demande se justifie-t-elle au contraire sans qu'il soit nécessaire de démontrer une infraction? L'action échappe à la prescription pénale. En d'autres termes, chaque fois que le juge civil peut motiver sa condamnation sans constater l'infraction prescrite l'action en responsabilité doit triompher ». (Mazeaud, Traité théorique et pratique de la responsabilité civile, délictuelle et contractuelle. 2e édit. t. III. n° 2135. Pirson et Devillé, Traité de la responsabilité civile extra contractuelle, tome II n° 282, p. 120);

Aangezien de geïntimeerde in hare dagvaarding geen enkelen physischen persoon de drie ongevallen heeft ten laste gelegd; dat zij dus de eischeres in beroep niet verantwoordelijk stelt voor de daden van hare aangestelden; dat zij alleenlijk de nalatigheid en de fout heeft ingeroepen van de eischeres in beroep en deze heeft afgeleid uit de volgende omstandigheden: eenerzijds, de signalisatie, reeds onvolgende in den dag, was 's nachts niet van het minste licht voorzien en deze soort overweg, reeds zeer gevaarlijk op zichzelf, was niet bewaakt; anderzijds de eischeres in beroep heeft een overweg der sporen aangelegd en laten bestaan in zulke gevaarlijke omstandigheden zonder alle noodige voorzorgen ten treffe nten einde de ongevallen te vermijden, zoowel binst den dag als 's nachts;

Aangezien de eischeres in beroep als rechtspersoon niet vatbaar is voor strafvervolging; dat zij als dusdanig wel aansprakelijk mag worden gesteld voor de onrechtmatige daad van hare organen op grond van de artikelen 1382 en 1383 van het burgerlijk wetboek; dat zij ook verantwoordelijk kan worden gesteld op grond van de artikelen 1384 en 1386 zoodat op burgerlijk gebied hare toerekenbaarheid dezelfde is als deze van een natuurlijke persoon (Pirson en Devillé, op cit. tome, I n° 66 en en III bis p. 160 en 242. De Page, Traité élémentaire de droit civil tome, I, n° 509 en tome II n° 919. Kluyskens de Verbintenissen uitgave 1931 n° 369 p. 398);

Aangezien in hare besluiten voor de rechtbank van Tongeren de geïntimeerde reeds geen bijzondere nadruk legde op de rechtstreeksche verantwoordelijkheid gegrond op de artikelen 1382 en 1383 van het burgerlijk wetboek doch zich bijzonder steunde op artikel 1384 inzonderheid op het gedeelte van dat artikel betreffende de verantwoordelijkheid voor de zaken die men onder zijn bewaking heeft; dat dit stelsel geene nieuwe vordering daarstelde, daar het volkomen vereenigbaar was met de uiteenzetting der feiten in de dagvaarding aangehaald;

Aangezien de geïntimeerde verder doch ten onrechte beweert dat hare vordering ook op een overeenkomst berust; dat zij hieromtrent eene verwarring begaat: dat haar optreden wel is waar gerechtsvaardigd is ingevolge de wet op arbeidsongevallen en de verzekeringsovereenkomst die zij heeft aangegaan met de firma Pieux-Franki, maar dat uit deze overeenkomst geene rechtstreeksche verplichting kan ontstaan zijn voor de eischeres in beroep, ten

overstaan van wie de ingeroepen overeenkomst eene « res inter alios acta » daarstelt;

Aangezien uit de voormelde beschouwingen spruit dat de vordering van de geïntimeerde niet gegrond is op eenig misdrijf; dat zij dientengevolge niet verjaard is;

Aangezien de eischeres in beroep voor het Hof het principie van het optreden van de geïntimeerde als verzekeraarster tegen den derden verantwoordelijk gestelden persoon niet meer betwist.

Om deze redenen:

Het Hof alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzende.

Bekrachtigt het vonnis waartegen beroep, behalve de beschikking waardoor de zaak ter zitting van de rechtbank van 24 November 1938 werd verzonden voor de behandeling ten gronde.

Veroordeelt de eischeres in beroep tot de kosten van het hooger beroep vereffend op met afscheiding dier kosten ten behoeve van Mter de Lame, pleitbezorger, die verklaart dezelfde te hebben voorgesloten.

207

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

11e Kamer. — 1 Februari 1939.

Voorzitter: Mr. Torsin.

Adv.-Gen.: Mr. De Vooght.

Pl.: Mrs Castille en De Vis.

BELASTING OP DE INKOMSTEN. — ONVOLLEDIGE VERKLARING. — VERBETERING. — FISCALE COMMISSIE. — DESKUNDIG ONDERZOEK. — VOORWAARDEN.

In geval van onvolledige verklaring, is bij verbetering door den toezichter der belastingen, het raadplegen der fiscale commissie niet verplichtend; (art. 55 der samengeordende wetten).

Wanneer de toezichter reeds vastgesteld heeft dat de boekhouding geene bewijskrachtige bescheiden bevat betreffende het opgeworpen bezwaar, is een deskundig onderzoek niet ter zake dienend.

Gordon t/ Beheer der belastingen.

Gezien het hooger beroep bij het Hof van Beroep te Brussel op 29 December 1937 ingesteld door requirant tegen de beslissing van den heer Directeur der rechtstreeksche belastingen der provincie Antwerpen in dato 26 November 1937;

Gezien het exploit van beteekening van gemeld beroep;

Gezien de besluiten door partijen genomen;

Gezien de overige stukken van den bundel;

Gehoord het verslag door den heer Raadsheer Mechelynck gegeven ter openbare zitting van 18 Januari 1939;

Gezien het verhaal regelmatig ingediend tegen de beslissing van den Directeur der rechtstreeksche belastingen te Antwerpen, 1ste Bestuur, in datum van 26 November 1937;

Aangezien het cijfer der aangegeven inkomsten

van het jaar 1935, dienstig tot grondslag der belasting voor het dienstjaar 1936, onjuist bevonden en verbeterd werd door den bevoegden controleur; dat in zulk geval de wet de verplichting niet voorschrijft het geschil van ambtswege aan de fiscale commissie te onderwerpen (art. 55 der samengeschatte wetten);

Aangezien verzoeker niet meer betwist dat het cijfer der aangegeven inkomsten, 't zij 67.412,21 fr. onjuist is, daar hij, niet alleen in zijn besluiten voor het Hof genomen, maar reeds in zijn bezwaarschrift, bekend heeft dat zijn winsten voor het jaar 1935 een bedrag van ten minste 82.415,56 fr. vertegenwoordigen;

Aangezien nochtans verzoeker, om het verbeterde cijfer van de vermoedelijke inkomsten, 't zij 99.124,56 frank te betwisten, zich steunt op zijne boekhouding en vraagt deze door een rekenplichtige te laten onderzoeken;

Aangezien zulke onderzoekmaatregel niet ter zake dienstig is, daar het geschil enkel berust op de beraming tusschen de winsten voor de handel in 't groot en die voor de handel in 't klein; dat de daarvoor aangestelde inspecteur gezegde boekhouding reeds nagezien heeft, en heeft vastgesteld dat de voorgestelde stukken daarvoor niet bewijskrachtig waren;

Aangezien verzoeker, ten minste voor wat betreft de handel in 't klein, die beweringen niet betwist;

Aangezien de netto winst door het bestuur aangenomen slechts 7.8 t. h. van het zakencijfer door verzoeker zelf aangegeven vertegenwoordigt; dat de belastbare winsten dus bepaald werden volgens normale winsten van soortgelijke belastingplichtige en overeenkomstig met de wettige bepalingen namelijk artikels 28 en 55 der samengeschatte wetten;

Om deze redenen :

Het Hof, gelet op artikels 4, 30, 34 tot 38 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in openbare terechtzitting den heer Raadsheer Mechelynck in zijn verslag en den heer Advocaat Generaal De Vooght in zijn eensluidend advies;

Verklaart het verhaal ongegrond, wijst verhaler er van af en veroordeelt hem tot de kosten.

208

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 1 Maart 1939.

Voorzitter : M. Moreels.

Rechts : MM. Meir en Janssens.

Op. Min. M. van Hille.

INTERNATIONAAL PRIVAAT RECHT. — ECHTSCHIEDING. — VREEMDE WETGEVING. — REDENEN VAN ECHTSCHIEDING. — VERZEN-
DING NAAR GODSDIENSTIGE WETGEVING. — OPENBARE ORDE.

In zake echtscheiding moet men het persoonlijk statuut der vreemdelingen toepassen.

Er moet een reden van echtscheiding bestaan ingevolge de Belgische wet en ingevolge de vreemde wet.

Indien de vreemde wet naar een godsdienstige wetgeving verzendt, is dit niet tegenstrijdig met de Belgische openbare orde.

Wanneer de vreemde wet de Belgische openbare orde krenkt, is dit nochtans geen reden om de Belgische wetgeving toe te passen. De Rechter kan enkel, in dit geval, de partijen voor hun nationaal rechter verzenden.

De Staat heeft het recht, ingevolge zijne souverainiteit, de wetgeving toepasselijk op zijne onderdanen te bepalen.

Toepassing der «lex loci» begunstigt wetsontduiking.

Razsla Sewkowicz t/Chaim Szlama Kornberg.

Aangezien verweerder alhoewel behoorlijk gedagvaard niet verschijnt noch een gemachtigde voor hem.

Aangezien de rechtspleging regelmatig is;

Overwegende dat de vraag strekt de echtscheiding te hooren toestaan op grond van beledigingen van ergen aard;

Overwegende dat beide partijen Joden van Poolse nationaliteit zijn, afkomstig zijnde: aanlegster van Novoradomsk en verweerder van Tsezentochowa, beide plaatsen welke vóór den wereldoorlog gelegen waren in Russisch Polen.

Overwegende dat inzake echtscheiding de persoonlijke wet der partijen moet tegepast worden omdat de echtscheiding van persoonlijk statuut is, doch dat deze wet niet tegen de Belgische wet mag indruischen, daar dit met de Belgische openbare orde strijdig zou zijn;

Overwegende dat bijgevolg de gronden waarop aanlegster haar vordering steunt, een wettelijke reden tot echtscheiding moeten vormen, zoowel voor de Belgische wet als voor de Poolse wet;

Overwegende dat krachtens de Poolse wetgeving een vraag tot echtscheiding van personen afkomstig zijnde uit voormalig Russisch Polen volgens de Godsdienstige wet der partijen, ter zake dus het Joodsch Kerkelijk Recht moet beoordeeld worden;

Overwegende nochtans dat aanlegster ten onrechte aanvoert dat de Rechtbank geen rekening dient te houden met de regels van het Kerkelijk Joodsch Recht en dat wanneer een vreemde wet als regel voor den grond der zaak, kerkelijke regels aanneemt, deze regels dienen vervangen te worden door de Belgische wetgeving;

Overwegende dat het inderdaad niet strijdig is met de Belgische openbare orde rekening te houden met de regels van de Godsdienstige wet, wanneer de persoonlijke wet der partijen deze verwijzing voorziet en zolang de aangehaalde redenen tot echtscheiding in het kader blijven der Belgische wetgeving (zie : W. van Hille : Notes sur la jurisprudence Belge en matière de droit international, Revue de droit International et de législation comparée nr 2, 1938; Zie ook, Rutsaert: Rechtskundig Weekblad, 18 December 1938 nr 14, en vonnissen dezer Rechtbank van 19-12-1936 en 13-2-1937).

Overwegende dat de Heer Procureur des Konings in zijn advies ook met reden heeft doen opmerken dat zelfs in geval de Belgische Openbare Orde zou gekrenkt zijn bij het toepassen van Godsdienstige

wetten (quod non) het nog niet een reden zou zijn om deze wetten door de Belgische wetgeving te vervangen, vermits in dit geval als enkele oplossing zou blijven geen uitspraak over den grond van de zaak te doen en de partijen voor den Rechter van hun eigen land te verzenden. (Zie : nota onder vonnis van 30 Mei 1936. Rechtskundig Weekblad 14-2-1937 Nr 22).

Overwegende trouwens dat het stelsel van aanlegster, die beweert dat de Belgische Wet moet toegepast worden, tegenstrijdig zou zijn met het principieel der soevereiniteit van de vreemde staten, welke het recht hebben de persoonlijke wetgeving hunner onderdanen vast te stellen; dat door het aanvaarden van dit stelsel wetsontduiking zou vergemakkelijkt worden, vermits de partijen alzoo hunne wetgeving zouden mogen kiezen.

Overwegende dat de feiten ingeroepen door aanlegster voldoende zijn volgens het Poolsch recht om eene echtscheiding te wettigen, dat bijgevolg aanlegster moet worden toegelaten tot het bewijs dezer feiten:

Om deze redenen.

De Rechtbank :

Rechtdoende bij verstek :

Alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende ;

Gehoord den heer Van Hille, substituut van den Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies gegeven in openbare zitting :

Alvorens ten gronde te besluiten :

Staat aan aanlegster toe te bewijzen door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, de feiten...

209

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

22 Juni 1938.

Voorzitters : M. De Ruyck.

Rechters : MM. Dubois en Belpaire.

DADELIJKE UITWINNING. — VERWIJZING NAAR TYPECOHIER VAN LASTEN. — NIETIGHEID.

Het beding van dadelijke uitwinning, enkel voorzien door verwijzing naar een type-cohier van lasten, door een notaris neergelegd, is nietig daar het niet bij authentieke acte werd bedongen.

Swartzenbach t/ Vanderhaeghen en Snoeck E.

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Overwegende dat bij akte verleden den 17 November 1930 voor notaris Léonce Van de Velde, Edgard Van der Haeghen aan de echtgenooten Schwarzenbach-De Wulf eene som van 100.000 fr. heeft geleend voor een termijn van 5 jaar, mits interest aan 7 ½ % 's jaars ;

Dat de schuldenaars hypotheek verleenden op een villa gelegen te Gent, Stropkaai, 42;

Overwegende dat de schuldenaars de interesten sedert 17 November 1933 niet meer hebben betaald;

Dat bij exploit van deurwaarder De Tremerie te Zelzate, d.d. 29 September 1937, de schuldeischer vruchteloos bevel deed beteekenen aan Schwarzenbach om het geleend kapitaal terug te betalen;

Dat de heer Voorzitter dezer Rechtbank dienvolgens bij bevel d.d. 17 December 1937, overeenkomstig art. 90 der wet van 17 Augustus 1854, den notaris Van de Velde aanstelde om tot de openbare verkoop van het verpand goed over te gaan;

Overwegende dat aanleggers beweren dat de akte van geldleening, van hypotheekvestiging alsmede de clause van dadelijke uitwinning nietig zijn omdat ze slechts gedeeltelijk bij authentieke akte werden vastgesteld;

Dat ze dienvolgens de nietigverklaring van deze akten, alsmede van het bevel van 17 December 1937 vorderen;

Overwegende dat inderdaad in het contract van 17 November 1930 te lezen staat : « Le présent prêt a lieu aux conditions générales des actes de prêt qui sont reçus par le notaire Vandeveld, dont les parties ont pris connaissance, entendu lecture et qu'elles ont approuvés, lesquelles conditions sont consignées dans un cahier-type déposé au rang des minutes du notaire Georges Vandeveld à Gand, desquelles minutes le notaire soussigné est dépositaire, le 14 mars 1912, avec lequel il a été enregistré par le receveur de Gand A. C. le 15 mars suivant » ;

Overwegende dat het neerleggen onder den rang der minuten de authenticiteit aan het neergelegd stuk niet verleent (Rép. prat. dr. b. V° Hypothèques Nr 247, Notaire Nr 1061) ;

Dat het beding van dadelijke uitwinning, toebehooren der hypotheek, slechts geldig is voor zover het bij authentieke akte vastgesteld werd (Rép. prat. dr. b. V° Hypothèques Nrs 248, 698) ;

Overwegende dat de clause van dadelijke uitwinning en dienvolgens het bevel van den heer Voorzitter dus nietig zijn;

Overwegende integendeel dat de leeningsakte en de hypotheekvestiging, die uit de notarieele akte van 17 November 1930 spruiten, geldig zijn;

Dat al de andere bedingen van het type-kohier van lasten insgelijks geldig zijn, daar geen wetsbepaling vereischt dat ze, voor hun bestaan, in een authentieke akte zouden worden vermeld;

Dat eischers niet ontkennen en trouwens op authentieke wijze in de leeningsakte bevestigd wordt dat eischers hun toestemming nopens deze voorwaarden hebben verleend;

Overwegende dat de tegeneisch van gedaagde strekkende tot machtiging vanwege de Rechtbank om tot de dadelijke uitwinning van het verpand goed over te gaan niet gegrond is vermits de toestemming van eischers tot de clause van de dadelijke uitwinning slechts uit een authentieke akte, die in casu niet bestaat, spruiten kan;

Dat de eisch tot vergoeding wegens roekeloze vordering ook dient afgewezen;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zegt dat de akte van geldleening en van hypotheekvestiging alsmede al de voorwaarden van gezegde leening in het type-kohier van las-

ten dd. 14 Maart 1912 vermeld geldig zijn, behalve de clausule van dadelijke uitwinning;

Verklaart dienvolgens nietig het bevel van den heer Voorzitter dezer Rechtbank dd. 17 December 1937, dat de openbare verkooping van het verpand goed toegelaten heeft;

Wijst de tegeneischen af als niet gegrond;

Veroordeelt gedaagde tot de kosten, begroot aan de zijde van Meester Torck op 1066,25 frank;

Beveelt de afscheiding der kosten ten behoeve van Meester Torck welke verklaart ter zitting van heden dezelve te hebben verschoten.

210

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

27 Mei 1938.

Voorzitter: Ridder de Schaetzen.

Rechters: MM. Van Caeneghem en Ulrix.

Pleiters: Mrs Stas en Roppe.

VRUCHTGEBRUIK. — RECHT VAN VERHURING. — BEDRIEGLIJK OPZET. — BEWIJS.

Een vruchtgebruiker is slechts gemachtigd om van zijn recht gebruik te maken als een «goed huisvader». Hieraan komt hij te kort indien hij het in vruchtgebruik genomen goed verhuurt, niet met het doel die goederen te beheeren in het voordeel der naakte eigenaars, maar om deze te beletten hun eigendom in bezit te nemen. Zulk inzicht kan afgeleid worden uit een reeks omstandigheden die het bedrieglijk opzet duidelijk doen uitschijnen.

L. t/ L.

Overwegende dat een genaamde Jos. Petitjean overleed te Heers in 1922, latende in naakten eigendom van zijn neven, de aanleggers, een huis met tuin gelegen te Heers, Het Dorp, Sectie A, Nr 354 en 356 c, groot 2 a 90 en 14 a. 90; dat het vruchtgebruik van die goederen toekwam aan zijne echtgenoot Marie Vandeveld; dat

Overwegende dat deze vrouw, gebruikmakende van haar recht van vruchtgebruik en overeenkomstig art. 595 en 1429 en 1430 B. W., voornoemde goederen verhuurde aan haar neef den verweerder in dato 26 Maart 1933, voor een termijn van 9 jaar voor den prijs van 800 fr. 's jaars;

Overwegende dat de vruchtgebruikster te Heers overleden is den 18 Maart 1937;

Overwegende dat aanleggers — bewerende dat dit verhuringskontraakt werd afgesloten tusschen verweerders en de vruchtgebruikster met het doel de naakte eigenaars te benadeelen en om hen van het rechtmatig gebruik dier goederen te berooven — den tegenwoordigen eisch hebben ingespannen om de verbreking van de bedoelde huurovereenkomst in hun voordeel bekomen enerzijds, en anderzijds de betaling te bekomen van 10.000 fr. ten titel van schadevergoeding voor de onwettige ingenottreding sinds den dag van het overlijden der vruchtgebruikster;

Overwegende dat niet betwist wordt dat een

vruchtgebruiker, die steeds het recht heeft daden van beheer te stellen, dientengevolge het recht heeft het goed waarvan hij het gebruik heeft, te verhuren voor een termijn van 9 jaar, maar dat evenmin kan betwist worden dat hij van dit recht maar kan gebruik maken als een «goede huisvader», het is te zeggen, zooals hij zou doen, indien hij zelf eigenaar ware geweest;

Overwegende dat de vruchtgebruikster aan die verplichting te kort komt indien zij het in vruchtgebruik genomen goed verhuurt niet met het doel die goederen te beheeren in het voordeel der naakte eigenaars, maar om deze te beletten hun eigendom in bezit te nemen; (P. B. V° Usufruit n° 1593);

Overwegende dat het inzicht om de eigenaars te beletten hun eigendom in bezit te nemen kan afgeleid worden uit een heele reeks omstandigheden, die in hun geheel genomen duidelijk doen uitschijnen dat er met bedrieglijk opzet gehandeld werd toen de litigieuze huurovereenkomst werd afgesloten;

Overwegende dat men zich vruchteloos afvraagt welke voor de vruchtgebruikster zelf de waarde kan zijn als daad van beheer van zulke overeenkomst waarbij zij het recht door haar gebruikte goed verhuurt aan haar neef, om het zoogezegd als onderhuurster terug te nemen aan juist dezelfde voorwaarden waarin zij het verhuurde; dat weliswaar de verweerder doet opmerken dat hij als oorlogsverminkte zich in de mogelijkheid kon bevinden een onderkomen te zoeken voor zijne familie, maar dat daaruit zelf voortspruit dat het inzicht der partijen was, aan verweerder in die gebeurlijkheid een goedkoop onderkomen te verschaffen ten nadeele van de naakte eigenaars, en niet het goed te beheeren voor zichzelf als vruchtgebruikster;

Dat men evenmin inziet waarom, in de gebeurlijkheid dat verweerder, na het overlijden der vruchtgebruikster zou verzocht geworden zijn zich aldaar bij de daarinwonende ziekelijke tante te vestigen en deze te helpen en te verzorgen, huur zou moeten betalen; dat trouwens daaruit juist nog het inzicht spruit vanwege de vruchtgebruikster hare zuster te bevoordeelen en deze onderkomen te verschaffen ten laste van de naakte eigenaars;

Overwegende dat nog in aanmerking dient genomen dat deze reeds zeer verdachte huurovereenkomst werd aangegaan aan een prijs die slechts de helft van het kadastraal inkomen belooft en op een oogenblik dat de vruchtgebruikster den hoogen ouderdom van 79 jaar bereikt had;

Overwegende dat nog dient aangestipt, in dezelfde gedachtenorde, dat verweerder, de neef en erfgenaam was van de vruchtgebruikster en dat hij naar zijn eigen zeggwijze «in de meest vriendschappelijke verhouding stond met haar»;

Dat uit al deze omstandigheden voortspruit dat de vruchtgebruikster zonder ook maar het minste van het genot dezer goederen te verliezen, in feite niets anders gedaan heeft dan het recht van de eigenaars volledig te verlammen ten voordeele van een huurling die als titel voor die gunst niets anders kan inbrengen dan zijn verwantschap en «de meest vriendschappelijke verhoudingen» met de vruchtgebruikster (P. B. Usufr. 1598);

Overwegende dat de vraag tot verbreking gegrond is; dat ook de eisch tot vergoeding voor genotsberooving ontvankelijk en ten deele gegrond is;

Overwegende dat de schade geleden door genotsberooving van een goed waarvan het kadastraal inkomen 1500 fr. bedraagt, ex aequo et bono, op 400 frank per trimester kan geschat worden;

Om deze redenen :

De Rechtbank uitspraak doende in openbare zitting, en tegensprekelijk alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende, verklaart de eisch van aanlegger ontvankelijk en grootendeels gegrond;

Zegt voor recht dat het huurcontract tusschen verweerder en vruchtgebruikster, Mevrouw Wed. Jos. Petitjean, afgesloten op 26 Maart 1933 ten nadeele van verweerder verbroken is;

Veroordeelt verweerder het betwist goed, zijnde een huis en tuin gelegen te Heers, in goeden staat van onderhoud, zooals hij het verkregen heeft luidens de verbroken overeenkomst, ter vrije beschikking te stellen van aanleggers;

Zegt dat bij gebreke dit te doen binnen de acht dagen dat het tegenwoordig vonnis kracht van gewijsde zal gekregen hebben, aanleggers het recht zullen hebben den verweerder, de zijnen of eender wie het op zijn last of met zijn toestemming het betwist goed zou betrekken te doen uitdrijven met hunnen inboedel zelfs manu militari;

Veroordeelt verweerder om aan aanleggers te betalen voor de door hem geleden genotsberooving 400 fr. per trimester dat hij er feitelijk zal over beschikt hebben van af den 18 Maart 1937, te zamen met de rechterlijke intresten en de kosten des geding.

211

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

7e Kamer. — 16 November 1938.

Voorzitter : M. Schilling.

O. M. : M. Bibauw.

Pl. : Mrs Van Nespen, De Keyser en Oyen.

VERKEER. — AUTOMOBILIST. — KRUISSING. — ONVERLICHTE HINDERNIS. — REGELING DER SNELHEID.

De bepaling dat een automobilist zijne snelheid op het oogenblik der kruising moet regelen, strekt zich niet zoover uit dat hij zelfs onverlichte hindernissen zou kunnen ontdekken; de wetgever integendeel beschouwt de onverlichte hindernis als makende een onvoorziene hindernis uit.

Driessens en Huybrechts t/ O. M. en Mingerhoet.

Overwegende dat op 14 October 1937 de Burgerlijke partij Eduard Huybrechts, rijdende met zijn autovrachtwagen op de Ballestraat te Oorderen in de richting Oorderschestraat en Santvliet, tegen het gespan, door den betichte geleid en in dezelfde richting rijdende, botste waardoor het zich op het gespan bevindende zoontje van de burgerlijke partijen

Theophiel en Margareta Mingerhoet, oud 13 jaar, op den slag gedood werd;

Overwegende dat betichte verklaard heeft dat zijn wagen op het oogenblik der botsing niet verlicht was erbij voegende dat hij dacht voor het vallen van den avond t'huis te kunnen zijn;

Overwegende dat uit de verklaringen der getuigen (Rombouts, Verhoeven, Bogaerts) blijkt dat het ongeval te 17.40 of 17.45 uur plaats had;

Dat ten andere het op dit oogenblik al schemerdonker was en betichte dienvolgens verplicht de reglementaire lichten te voeren; (zie: over de duisternis, de zichtbaarheid, de verklaringen van Bogaerts, Rombouts, Verhoeven gestaafd door de feitelijke omstandigheden, n.l. dat de lichten van de stoomtram, van de aanrijdende autocamion, en de lichten in de herberg Van Loock op het oogenblik der botsing al ontstoken waren, terwijl hieraan niet kan afdoen dat politiecommissaris Hermans, op een proef door hem daags na het ongeval gedaan, steunende, verklaart dat men op het oogenblik der botsing nog zicht moest hebben, daar zooals terecht door Huybrechts in zijne nota werd uiteengezet : 1° de politiecommissaris niet achter glas zat, 2° waar men gaat zien om te zien, men onwillekeurig de duisternis beter doorpijlt dan wanneer men daarop geene speciale aandacht schenkt, 3° de oogen van den politiecommissaris op de duisternis afgestemd waren, en de oogen van Huybrechts aan het licht van zijn auto gewoon waren en hij de duisternis dienvolgens niet kon doorpijlen) ;

Overwegende voorts dat betichte aanvoert dat al ware zijne aansprakelijkheid wegens gebrek aan verlichting weerhouden, de burgerlijke partij Huybrechts niettemin gedeeltelijk voor de gevolgen van het ongeval aansprakelijk dient gesteld te worden;

Dat inderdaad Huybrechts met een dergelijke snelheid behoorde te rijden dat hij zich door middel der verlichting van zijn eigen voertuig in de mogelijkheid zou hebben bevonden om alle hindernissen zelfs onverlichte, te kunnen ontdekken, terwijl uit het feit zelve dat de botsing heeft plaats gehad blijkt dat Huybrechts onvoorzichtig reed;

Overwegende hieromtrent :

Dat Huybrechts ter vermindering van verblindende uit de tegenovergestelde richting aankomende stoomtram, met kruislichten reed; dat zodoende hij de bepalingen van het reglement op het verkeer heeft nageleefd;

Dat ten andere uit de vaststellingen van deskundige De Coster en uit de verklaringen der getuigen blijkt dat zoo de zich in slechten toestand bevindende lamp van den stoomtram niet verblindend was, zij niettemin, zooals alle uit de tegenovergestelde richting stralende lampen, een zekere hindernis voor Huybrechts opleverde;

Overwegende dat de dagelijksche ervaring leert dat op het oogenblik der kruising met een verlicht uit de tegenovergestelde richting aankomend rijtuig, alle waarneming der aanwezigheid van niet verlichte hindernissen practisch onmogelijk wordt, terwijl integendeel de aandacht van den weggebruiker onmiddellijk op een verlichte hindernis getrokken wordt;

Overwegende dat naar zin en strekking der bepalingen van het reglement wat betreft de verplichting de aanwezigheid van alle hindernissen op de baan door middel van een licht aan te kondigen, blijkt dat de wetgever met den feitelijken toestand die zich op het oogenblik der kruising voordoet, rekening heeft willen houden en aan de weggebruikers niet heeft willen opleggen de alle nachtverkeer praktisch onmogelijk makende verplichting, hunne snelheid op het oogenblik der kruising derwijze te regelen dat zelfs onverlichte hindernissen ontdekt worden, maar dat de wetgever integendeel de onverlichte hindernis beschouwt als een onvoorzienbare hindernis uitmakende;

Dat dit in 't bijzonder is af te leiden uit de recente bepalingen waardoor aan wielrijders de verplichting een rood achterlicht te voeren, werd opgelegd :

Overwegende dat uit deze beschouwingen blijkt dat Huybrechts er op mocht rekenen dat de aanwezigheid van een hindernis in casu van het gespan door een licht zou worden aangekondigd;

Overwegende mitsdien dat de eenige oorzaak van het ongeval de niet verlichting van het gespan is en betichte aansprakelijk voor de gevolgen van het ongeval is;

Ten aanzien der op te leggen straf:

Overwegende dat het ongeval den dood van een jongen veroorzaakt heeft; dat de grove nalatigheid van betichte een strenge straf verdient; dat er nochtans rekening dient gehouden te worden met het goed verleden van betichte derwijze dat de straf het minimum voorzien door art. 419 Strwb. zal kunnen zijn en de veroordeeling voorwaardelijk verklaard worden;

.....

Het overige zonder belang.

212

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

3 December 1938

Voorzitter : M. Lombaerts

Rechters : MM. Bieswal en Millard

Referendaris : M. Brassine

Pleiters : Mrs L. Roba en J. Koninckx (deze laatste de Balie van Hasselt)

BEVOEGDHEID. — EISCH IN VRIJWARING. — VERKNOCHTE EISCHEN. — GEEN KARAKTER VAN VORDERING TOT VRIJWARING. — ONBEVOEGDHEID.

De bevoegdheid aan de Rechtbank verleend om kennis te nemen van een eisch in vrijwaring, kan niet toegepast worden op eischen die niet het karakter hebben van vordering en tot vrijwaring.

De omstandigheid dat die laatste eischen verknocht zijn met den eisch in vrijwaring, is niet voldoende om dergelijke toepassing te rechtvaardigen.

J. Delwaide t/ D. Delwaide

Gelet op geboekt exploit van 23 Juli 1938 ;

Gelet op artikel 4 van de wet van 15 Juni 1935 ;

Aangezien de rechtsvordering ter eerste strekt om verweerder te doen veroordeelen tusschen te komen in de zaak hangende tusschen Mejuffre Henriette Hustinx en Mijnheer Joseph Delwaide en ingeschreven onder nummer 12.913 en diensvolgens eischer te waarborgen voor de veroordeelingen welke te zijnen laste kunnen uitgesproken worden;

Aangezien uit een vonnis heden door deze Rechtbank gewezen blijkt dat deze laatste onbevoegd is « ratione materiae » om van gezegde zaak kennis te nemen ;

Dat daaruit volgt dat onderhavige vordering tot vrijwaring zich zonder voorwerp bevindt ;

Aangezien de rechtsvordering ten tweede strekt tot betaling van de som van 191.095.96 frank, « zijnde het verschil der door verweerder van eischer ontvangen sommen zoo voor teruggave der schuld-vorderingen Hustinx als voor hem toegestane voorschotten, eenerzijds, en de terugbetalingen door verweerder aan eischer gedaan, anderzijds ;

Aangezien verweerder beweert dat « hij geen handelaar is en dat de door aanlegger geëischte sommen geen betrekking hebben op handelsdaden welke verweerder zou gesteld hebben » ;

Dat hij bijgevolg de bevoegdheid van de handelsrechtbank betwist ;

Aangezien het vaststaat en niet ontkend is dat verweerder geen hoedanigheid van koopman bezit en dat de betwisting op geen handelsdaad slaat, die door hem zou gedaan geworden zijn ;

Dat eischer staande houdt dat verweerder de bevoegdheid van de Rechtbank niet kan aannemen wat de oproeping in vrijwaring betreft, en deze bevoegdheid afwijzen aangaande den eisch tot betaling van sommen door hem verschuldigd ;

Aangezien deze « dubbelzinnige houding » door eischer bestreden, volkomen overeenkomstig is met de wet ;

Dat artikel 37 § 2 van de wet van 25 Maart 1876 over de bevoegdheid bepaalt dat de rechtbank bij welke een vordering aanhangig is gemaakt, bevoegd is om kennis te nemen van den eisch in vrijwaring ;

Aangezien de uitbreiding van bevoegdheid bij die wetsbepalingen voorzien, op een beperkende wijze moet verklaard worden ;

Dat, bijgevolg, de bevoegdheid aan de Rechtbank verleend om kennis te nemen van een vordering tot vrijwaring niet kan toegepast worden aan eischen die geen karakter hebben van vordering tot vrijwaring, en namelijk aan een eisch tot betaling van andere sommen dan deze die het voorwerp van den hoofdeisch uitmaken ;

Aangezien de omstandigheid dat die laatste eischen verknocht zijn met de vordering tot vrijwaring, niet genoegzaam is om dergelijke toepassing te rechtvaardigen ;

Dat, overigens, artikel 37 van gezegde wet de vereeniging in hetzelfde geding toelaat van verknochte eischen of punten van eischen die, afzonderlijk voorgesteld, bij verschillende rechtbanken zouden moeten aangebracht worden, maar op voorwaarde dat de orde van voorkeur, aangeduid onder

nrs 3°, 4° en 5° van vorig artikel, in acht genomen wordt;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluitselen verwerpende,

Stelt vast dat de vordering tot vrijwaring zich zonder voorwerp bevindt ten gevolge van de beslissing van onbevoegdheid in den hoofdeisch gewezen; wijst eischer er af;

Wat het overige betreft, verklaart zich onbevoegd «ratione materiae»;

Veroordeelt eischer tot de kosten heden begroot op frank

213

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

27 October 1938.

Voorzitter : M. Rayee.

Rechters : M.M. Reynaert en Tempere.

Refendaris : M. Fontaine.

Pleiters : Mrs Thoné en Borgers.

AANSPRAKELIJKHEID. — AUTO GESTOLEN IN DE GARAGE VAN EEN HOTEL. — AANSPRAKELIJKHEID VAN DEN WAARD. — GROND EN OMVANG VAN DIE AANSPRAKELIJKHEID WAT BETREFT HET MEDEGEBRACHT GOED. — WAARDE DER BERICHTEN TOT ONTSLAGING. — BEWIJS TE LEVEREN DOOR DEN REIZIGER. — AANZIEN VAN KLAGER.

De waard is van rechtswege aansprakelijk, onafgezien van alle schuld, voor de verdwijning van het goed, dat in het logement wordt binnengebracht door den reiziger, behoudens aan den waard te bewijzen, dat de verdwijning het gevolg is van een voorval van overmacht of van een grove fout, door den reiziger begaan, en van aard de toezichtsmaatregelen van den waard zonder uitwerking te laten.

Die aansprakelijkheid, gegrond op een waak- en veiligheidscontract, strekt zich niet enkel uit tot het goed dat in de kamers wordt binnengebracht, maar tot datgene dat zich bevindt in al de plaatsen van het logement, waar de reiziger normaal zijn goed neerzet; dus ook tot een auto die in de garage van het hotel werd geborgen.

De berichten tot ontslag van aansprakelijkheid door den waard uitgeplakt, geven slechts zijn verlangen te kennen en kunnen hem niet van zijn aansprakelijkheid ontslaan, ten ware er uitgemaakt wordt, dat de reiziger er kennis van heeft genomen en er de voorwaarden van heeft aanvaard.

De reiziger moet bewijzen, dat hij zijn goed in het logement heeft binnengebracht en dat het verdwenen is ten gevolge van den diefstal, dien hij aanklaagt; doch het is niet noodig dat de waard toestemming hebbe verleend om het goed binnen te brengen, of dat het hem werde afgegeven.

Het aanzien van klager en zijn eerlijke naam kunnen niet volstaan opdat hij op zijn bevestiging worde geloofd.

N. V. l'Urbaine et la Seine t/ Van Slembrouck.

Gezien het exploit van rechtsingang door het ambt van deurwaarder Arseel Louf, ter standplaats

Oostende, in dagteekening van 27 April 1938, geregistreerd;

Gezien de conclusies van partijen, opgesteld in het Nederlandsch, doch uiteengezet in het Fransch;

Aangezien de rechtsvordering tot voorwerp heeft : de hoofdelijke veroordeeling van de vier verweerders, zoo niet van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, tot het betalen van 20.000 Franse frank, of de tegenwaarde in Belgische frank, op den hoogsten wisselkoers van den dag van de betaling, waarde van een autorijtuig, merk Peugeot, toebehoorende aan M. Rudolphe Hungs, in wiens rechten is getreden de eischende vennootschap, zijn verzekeraar;

Aangezien voormeld rijtuig, naar het zeggen van de eischende vennootschap, den 23 Juli 1937, tussen 13.15 uur en 14.15 uur, gestolen werd, wijl het geborgen stond in de autoloods van het hotel «Alfa», te Oostende, waar zijn eigenaar was afgestapt;

Aangezien de vordering dus in rechten gegrond is op artikels 1952 en 1953 van het burgerlijk wetboek, die een logementscontract gelijkstellen met een contract van noodzakelijke bewaargeving, wat betreft het door den reiziger medegebrachte goed, en den waard van rechtswege aansprakelijk stellen voor het stelen of het beschadigen van dit goed;

Aangezien de verwerende partijen nrs 1, 2, 3 en 4 afstrijden dat zij haar bedrijvigheid uitoefenen onder vorm van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, en de eischende vennootschap er zich van onthoudt het bewijs in te brengen dat er een dergelijke vennootschap bestaat;

Aangezien de vordering, voor zoover zij gericht is tegen de vennootschap Van Slembrouck Zusters en Broeder, dus niet ontvankelijk wordt;

Aangezien de verwerende partijen beweren, dat de aansprakelijkheid van den waard uitsluitend doelt op het goed, dat zich bevindt in de kamers van de reizigers, en hier ter zake dus niet kan behouden worden;

Aangezien zij er bovendien op wijzen dat de garage, waarin bedoeld rijtuig zou gestald geweest zijn, eigenlijk een bijgebouw is, gelegen achter het hotel «Alfa»; dat dit bijgebouw van het hoofdgebouw is gescheiden door een binnenplaats en toegang verleent tot een verlaten straat; anderzijds, dat er in die loods geen waakdienst is ingericht, en dat de waard overigens, om zijn aansprakelijkheid vrij te stellen, in zeer leesbare letters, het opschrift op den muur heeft laten schilderen : Garage zonder de minste verantwoordelijkheid voor het hotel;

Aangezien de juistheid van de hierboven beschreven gesteldheid van de plaatsen blijkt uit de fotografische documenten, die bij het dossier van de verwerende partijen zijn gevoegd;

Aangezien er niet ernstig kan betwist worden, dat de eigenaar van den auto voor al die omstandigheden behoorlijk was gewaarschuwd, zooals zulks wordt aangetoond door de rekeningen van het hotel «Alfa», die bij het dossier van de eischende vennootschap zijn gevoegd, en waaruit er blijkt, dat

Rudolphe Hungs, de twee voorgaande jaren, in dit etablissement heeft verbleven en vergoeding heeft betaald voor het gebruik van de garage;

Aangezien de oude schrijvers het eens zijn om aan te nemen dat de herbergier niet enkel aansprakelijk is voor het goed, maar ook voor de hem door den reiziger toevertrouwde dieren en rijtuigen (Toullier, XI, 248; Aubry et Rau, 406; Laurent, XXVII, n° 155);

Aangezien een moderner opvatting van het recht dezelfde aansprakelijkheid vestigt (Pand. B., V° Auberge, n° 27 en volg.); men zou trouwens niet bevroeden om welke reden de verbintenis vanwege den waard: veiligheid te verzekeren aan den reiziger — wat een waak- en toezichtsdienst insluit — enkel zou beperkt zijn tot het goed, dat nedergelegd is in de kamers;

Aangezien de garage van het hotel «Alfa» een geheel vormt met het hoofdgebouw en gemakkelijk kan gadeslagen worden van op dezes binnenplaats;

Aangezien de verplichting voor den waard; toezicht uit te oefenen — iets waarvan de verwerende partijen ten onrechte gemeend hebben zich te kunnen vrijmaken door een bericht tot ontslaging van aansprakelijkheid — zich moet uitstrekken tot al de plaatsen (kamers, kleedkamers, garage) van het hotel, waarin de reiziger normaal zijn goed neerzet, met inachtneming van de noodige voorzorgen;

Aangezien de verwerende partijen des te min verschoonbaar zijn om geen waakdienst te hebben ingericht voor de garage, dat het een vergelde bewaargeving betrof, vermits zij R. Hungs, in 1935 en 1936, garagekosten hebben in rekening gebracht;

Aangezien het bericht tot ontslaging van aansprakelijkheid, dat de uitdrukking is van den wil van den bewaarnemer niet kan gelijkstaan met een contract; het volstaat inderdaad niet te bewijzen, dat de bewaargever kennis heeft kunnen nemen van dit bericht, maar nog meer en vooral, dat hij er de voorwaarden van heeft aanvaard; (Laurent T. 27 n° 145); dit bewijs wordt niet ingebracht, en overigens is het niet toegelaten te onderstellen, dat de bewaargever dergelijke condities zou hebben aanvaard voor een vergelde bewaargeving; zelfs in de strijdige hypothese is het immer met beperking dat die voorzorg den waard niet ontslaat van alle toezicht; (Rep. Prat. Dalloz; V° Dépôt Séquestre, n° 220; Handelsrechtbank Oostende, 7 Augustus 1930; Jur. Comm. Fl. 1930, n° 5075);

Aangezien de reiziger moet bewijzen, dat hij zijn goed heeft neergezet of medegebracht in het hotel, waar hij ontvangen wordt, en dat het verdwenen is tengevolge van den diefstal, waarover hij zijn beklag doet; (Handelsr. Oostende, 10 April 1930; Jur. Comm. Fl. 1930, n° 5075);

Aangezien de verwerende partijen afstrijden, dat de auto werd medegebracht en gestolen;

Aangezien, wat den diefstal betreft, zoo het aanzien van partijen en hun eerlijke naam niet kunnen volstaan om geloofd te worden op hunne bevestiging, die elementen evenwel grootelijks verdienen in aanmerking te worden genomen;

Aangezien er niet wordt afgestreden, dat de

eigenaar van den auto fabriekbestuurder is te St Omaars (Frankrijk) en van een Oostendsche familie, die gunstig staat aangeschreven; dat hij gewoonlijk met zijn familie afstapte in het hotel «Alfa», waar hij zijn rijtuig borg;

Aangezien hij aanklacht heeft gedaan bij de Oostendsche politie, den dag zelf van den diefstal, en, zoo de dief niet is kunnen ontdekt worden, is die omstandigheid zonder gepastheid uit oogpunt van het te leveren bewijs;

Aangezien er niet wordt afgestreden, dat zijn verzekeraar, de eischende vennootschap in het huidige geding, hem op den 9 November 1937 een vergoeding heeft uitbetaald van 20.000 Fransche frank, na eerst een regeling te hebben beschouwd op basis van 19.000 frank, waaruit volgt dat de verzekeraar den diefstal als waarschijnlijk heeft aangenomen;

Aangezien Hungs ten slotte, den 1 October 1938, den ontvanger van de douanen te Abeele, 11.450 Belgische frank heeft moeten betalen, omdat hij met een triptiek reisde;

Aangezien dat, moest het bewezen worden dat Hungs werkelijk zijn rijtuig heeft gestald in de auto-loods van het hotel «Alfa», op door hem aangegeven datum en uur, de verdwijning er van redelijkerwijze maar zou te verklaren zijn — gelet op de vorenstaande zware vermoedens — ten gevolge van diefstal;

Aangezien de verwerende partijen ten andere niet uitdrukkelijk hebben afgestreden dat de auto van Hungs gestolen werd, vermits Van Slembrouck, antwoordend op den brief van laatstvernoemde, hem op 26 Juli schreef: «... je n'avais aucune connaissance du fait qu'entre 1 h. ¼ et 2 h ¼ » votre voiture se trouvait dans le garage... ce qui » s'est passé est infiniment regrettable et j'espère » avec vous que votre voiture sera bientôt décou- » verte en parfait état.»

Aangezien de wet er den reiziger niet toe verplicht den waard vooraf te verwittigen, om hem aansprakelijk te maken; het is dus niet noodig, dat deze laatste toestemming hebbe gegeven om het goed binnen te brengen, noch dat het hem werd afgegeven. Maar, vanzelfsprekend, moet het goed zijn binnengebracht in het logement of in zijn afhankelijkheden, want de waard kan niet aansprakelijk gesteld worden voor rijtuigen en goederen, die buiten zijn gebleven, hoe dicht dan nog bij zijn etablissement;

Aangezien de eischende vennootschap dus het bewijs hoeft in te brengen, dat het verdwenen rijtuig geborgen werd in de garage van het hotel «Alfa»;

Aangezien de verwerende partijen er, in de tweede plaats, op wijzen, dat, indien het rijtuig uit de garage gestolen werd, het feit uitsluitend te wijten is aan de onvoorzichtigheid van Hungs, die in zijn aanklacht heeft bekend: «La voiture n'était » pas fermée, il n'y a pas de clef de contact; elle » n'est pas nécessaire pour la mettre en marche; » Il y avait 4 autres voitures dans le garage.»

Aangezien de eischende vennootschap uiteenzet, dat in de garages, het gebruik bestaat de portieren

van de rijtuigen niet te sluiten, alsmede de sleutels niet weg te nemen om contact te geven of het stuur te blokkeeren of te deblokkeeren, ten einde den garagist toe te laten de rijtuigen gemakkelijker te verplaatsen; bovendien vestigt de eischende vennootschap er de aandacht op, dat Van Slembrouck opzettelijk Hungs had gevraagd de portieren van zijn rijtuig niet meer te sluiten, daar dit in 1936 was beschadigd geweest door een derden persoon, die getracht had het te verplaatsen; dat de garage van het hotel «Alfa» overigens over geen rollende dommekracht beschikte;

Aangezien de bijzondere aansprakelijkheid van artikel 1953 van rechtswege den waard treft, zonder dat het noodig weze tegen hem eenige fout te bewijzen of zelfs aan te voeren; In principe, is zijn aansprakelijkheid dus absoluut, zoo de waard niet bewijst, dat de schade uitsluitend te wijten is aan een voorval van overmacht;

Aangezien de aansprakelijkheid van den waard nochtans kan verminderd worden en zelfs uitgewischt, zoo de reiziger een zware fout heeft begaan, van zulken aard de waakzaamheid van den waard te verschalken;

Aangezien er in dit verband dient opgemerkt, dat Hungs wist, dat de garage van het hotel «Alfa» weinig veiligheid vertoonde;

Aangezien men de garage van een hotel niet kan vergelijken met die van een beroepsgaragist, die gedurig toezicht houdt zoowel door zichzelf als door de leden van zijn personeel, wat de bewaargevers of plaatshuurders, in sommige gevallen er van ontslaat hun rijtuigen te sluiten, die vaak dienen verplaatst;

Aangezien de elementaire voorzichtigheid Hungs dus moest aanzetten een veiligheidsstelsel te gebruiken;

Aangezien dit verzuim vanwege den reiziger om het verplaatsen van zijn rijtuig te beletten, een verzachting zou kunnen medebrengen voor de aansprakelijkheid van den waard, tenware er zou uitgemaakt worden, dat het op diens uitdrukkelijke vraag is, dat Hungs zijn rijtuig niet meer heeft gesloten;

Aangezien dus van nu af, — voor het gebeurlijk geval dat de verwerende partijen zouden aansprakelijk gesteld worden — het bewijs dient bevolen van het feit door Hungs in de voorgaande beschouwingen aangevoerd, alsmede van dat in verband met het quantum van de schade, welk betwist wordt;

Om deze redenen :

De rechtbank, beslissende op tegenspraak, toepassing gedaan van artikels 2, 34, 37, 40, 41 en 64 uit de wet van den 15 Juni 1935, zonder de meerdere of strijdige conclusies van partijen in aanmerking te nemen, verklaart de vordering niet ontvankelijk in zover gericht tegen de personen-vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Van Slembrouck Zusters en Broeder; verklaart ze ontvankelijk in zover zij gericht is tegen de verwerende partijen : 1. Joseph, 2. Marie, 3. Irma, 4. Rachel Van Slembrouck; aleer recht te doen over den grond, beveelt de eischende vennootschap het bewijs in te brengen door alle middelen van recht,

getuigen inbegrepen, het tegenbewijs toegelaten aan de verwerende partijen, door dezelfde rechtsmiddelen;

1. dat M. Rudolphe Hungs, op 23 Juli 1937 rond 13.15 uur, zijn rijtuig heeft geborgen in de garage van het hotel «Alfa», te Oostende, en dat hij rond 14.15 uur heeft bemerkt, dat het verdwenen was;

2. dat Hungs, indien hij de voorzorgsmaatregelen niet heeft genomen die geboden waren, gezien de onveiligheid van de garage, zulks is op het uitdrukkelijk aanzoek van Van Slembrouck zelf, die hem had bevolen de portieren van zijn rijtuig, dat vroeger beschadigd was geweest, niet meer te sluiten;

3. dat bedoeld rijtuig, aangekocht op den 18 Maart 1936, voor 24.500 frank, weinig gebruikt was, en dat hetzelfde model van rijtuig, ten tijde zijner verdwijning gecatalogueerd stond aan een hooger prijs; (Peugeot, binnenstuur groote luxe, 11 P.K., type 402, n° van de reeks van het type 599-820, ingeschreven 2811 N. A. 6);

Verzendt de zaak naar de zitting van de tweede kamer van den 14 December 1938, 's namiddags te 4.30 uur, om er over te gaan tot deze bewijsverrichtingen;

Zegt dat het enkwest zal dienen gesloten binnen de twee maanden, en brengt de zaak terug voor de zitting van de eerste kamer, van den 23 Februari 1939, op hetzelfde uur, opdat partijen over de enkwesten die werden gehouden en verhaald zouden concluderen en de rechtbank uitspraak doen als naar recht;

Houdt de kosten aan;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande beroep en zonder borg.

214

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

11 Februari 1938.

Voorzitter : M. Vandenschrieck H.

Referendaris : M. Van Boxsom G.

Pleiters : Mrs Van Dessel Edg. en Save R., loco Hennebicq L.

POSTERIJDIENTEN. — WET 30 MEI 1879. — K. B. 10 SEPTEMBER 1936. — BINNENLANDSCHE DIENST.

WERELDPOSTKONVENTIE 20 MAART 1934. — INTERNATIONALE WETGEVING. — BUITENLANDSCHE DIENST.

INLEIDENDE DAGVAARDING. — NIET OPGAVE VAN ALLE RECHTSTREEKS TOEPASSELIJKE WETSBEPALINGEN. — ONTVANKELIJKHEID. AANGETEEKEND SCHRIJVEN. — BESCHADIGING OF GEDEELTELIJK VERLIES IN ENGELAND. — BELGISCH POSTBEHEER NIET VERANTWOORDELIJK.

De wet van 30 Mei 1879 tot codificatie van de postwetgeving en het K. B. van 10 September 1936 welke de postwetgeving samenordent betreft uitsluitend den binnenlandschen dienst der posterijen.

Wanneer een postverzending tot het internationaal ver-

keer behoort is alleen de internationale wetgeving toepasselijk meer bijzonder de wereldconventie onderteeekend te Kaïro op 20 Maart 1934.

Een vordering is niet noodzakelijk onontvankelijk omdat in de inleidende dagvaarding wetsbepalingen worden vermeld of ingeroepen welke niet van rechtstreeksche toepassing zijn.

Voor de beschadiging of het gedeeltelijk verlies van een aangeteeekend schrijven in het buitenland, verzonden door het Belgisch postbeheer, kan dit laatste niet verantwoordelijk gesteld worden.

Raport A. t/Belg. Staat

Gelet op artikelen 41 en 2 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Arthur Moreels, in verblijf te Brussel, in dato 8 October 1937, geregistreerd;

Aangezien de vordering strekt tot de veroordeeling van verweerder, den Belgischen Staat, Beheer der Posterijen, tot het betalen aan aanlegger, eener som van drie honderd vijftig frank, bedrag der forfaitaire vergoeding, waarop deze beweert recht te hebben, wegens gedeeltelijk verlies van den inhoud eener aangeteeekende zending, welke hij, op 29 December 1936, aan het postbureel Leuven afgaf ter bestemming van Blackpool (Engeland);

Wettelijke intresten en kosten;

Aangezien aanlegger zijne vordering steunt op het feit dat hij op 29 December 1936, op het Postkantoor Leuven, eene aangeteeekende zending afgegeven heeft, bestemd voor Mevrouw Gladys-Banks en hare dochter, te Blackpool (Engeland), en dat gezegde zending hem terug besteld werd, na beschadiging, geopend, en van een deel harer inhoud (in onderhavig geval postzegels) geledigd geweest te zijn;

Aangezien aanlegger zijne vraag tot schadevergoeding, in rechte, steunt op artikelen 26 en 48 der wet van 30 Mei 1879 tot codificatie van de postwetgeving en meer bijzonder op artikel 79 van het Koninklijk Besluit van 10 September 1936 welk de postwetgeving samenordent en waarbij bepaald wordt dat er een forfaitaire vergoeding van 350 fr. door het Beheer der Posterijen dient betaald te worden voor het verlies van een aangeteeekend voorwerp;

Aangezien verweerder hiertegen inroept dat de teksten op dewelke aanleggers' vordering gesteund gaat, ter zake niet van toepassing zijn, en dat bijgevolg zijne vraag niet onontvankelijk is;

Aangezien, inderdaad, onmiddellijk hieromtrent dient opgemerkt dat de wetgeving door aanlegger tot staving zijner vordering ingeroepen, uitsluitelijk den inwendigen dienst der Posterijen betreft, wanneer de kwestige postverzending tot het internationaal gebied behoort, en dat alleen eene internationale Wetgeving, meer bijzonder, de Wereldpostconventie, onderteeekend te Kaïro, op 20 Maart 1934, waarbij België en Groot-Brittannië zijn aangesloten, ter zake van toepassing kan zijn;

Aangezien aanleggers' vraag echter niet nood-

zakelijk als niet-ontvankelijk dient verworpen, om reden dat de inleidende dagvaarding, bij missing, wetsbepalingen vermeldt, of inroept, welke niet van rechtstreeksche toepassing zijn; dat hierdoor, inderdaad, niets veranderd wordt aan het voorwerp zelf van den eisch, en meer bijzonder, in onderhavig geval, aan het recht tot schadevergoeding, welk aan aanlegger, in zekere bepaalde gevallen, toegekend wordt, door eene internationale wetgeving, die hij trouwens uitdrukkelijk in zijne besluiten ingeroepen heeft;

Aangezien uit de bestanddeelen der zaak nochtans blijkt dat, zelfs op voet der wetsbepalingen der Wereldconventie, te Kaïro onderteeekend den 20 Maart 1934, die in huidig geval alleen van toepassing zijn, de vordering, door aanlegger tegen den Belgischen Staat ingediend, ongegrond is;

Aangezien, inderdaad, niet kan betwist worden dat het Belgisch Postbeheer regelmatig de verzending van den aanbevolen brief, waarvan gewag, naar Engeland verzekerd heeft, en dat bijgevolg luidens artikel 61 der Wereldpostconventie, welke het ontwerp betreft, het Belgisch Postbeheer van alle verantwoordelijkheid ontlast is;

Aangezien de beschadiging en het gedeeltelijk verlies van de verzekerde zending ongetwijfeld gebeurd zijn in Engeland, en dit na vruchteloze poging tot afleveren ervan te Blackpool, ten huize van den bestemmeling; dat zulks voldoende blijkt uit de stempels en vermeldingen op den omslag van den kwestigen brief aangebracht, vermeldingen door aanlegger zelf in zijne inleidende dagvaarding aangeduid, en die genoegzaam bewijzen dat het Engelsch Postbeheer slechts op 4 Januari 1937 aanleggers' verzending beschadigd en geopend heeft gevonden, wanneer deze nochtans eenige dagen te voren, den 30 December 1936, te Blackpool regelmatig was aangekomen; dat uit het afwezen van eenige opmerking vanwege het Engelsch Postbeheer, bij het aankomen van de kwestige verzending op het Engelsch grondgebied, moet ongetwijfeld afgeleid worden, zooals verweerder het doet gelden, dat de beschadiging en gedeeltelijk verlies, ofwel te Blackpool, ofwel tijdens de terugbestelling, maar in elken stand der zaak in Engeland gebeurd zijn;

Aangezien, rekening houdende met deze feiten en omstandigheden, dient aanleggers' vraag tot schadevergoeding verworpen, gezien verweerder ongetwijfeld bewezen heeft dat hij de aangeteeekende verzending, hem op 29 December 1936 toevertrouwd, regelmatig overgemaakt heeft aan de Engelsche administratie, en dat hij diensvolgens, ingevolge artikel 61 der Wereldpostconventie van Kaïro, niet kan verantwoordelijk gesteld worden voor het gedeeltelijk verlies waarvan gewag, dat in Engeland gebeurd is;

De rechtbank, alle andere en meer omvattende besluiten verwerpende;

Verklaart aanleggers' vordering, tegen verweerder, den Belgischen Staat, Beheer der Posterijen, ingediend, ongegrond;

Wijst hem er van af, met veroordeeling tot de kosten begroot op 87 frank.

215

VREDEGERECHT EERSTE KANTON LEUVEN

2 October 1937.

Vrederechter : M. Ant. Veltkamp.

Pleiters : Mrs Edg. Van Dessel en L. Hennebicq

BEVOEGDHEID-VREDERECHTER. — DIENSTEN DER POSTERIJEN. — ART. 50 WET 30 MEI 1879. — ART. 2 WET 25 MAART 1876. — UITSLUITENDE BEVOEGDHEID DER RECHTBANK VAN KOOPHANDEL.

Krachtens art. 50, wet van 30 Mei 1879 vallen de betwistingen betreffende de diensten der posterijen uitsluitend onder de bevoegdheid van de Rechtbanken van Koophandel.

Het K. B. nr. 63 van 13 Januari 1935, welk art. 2, wet van 25 Maart 1876 wijzigde en aan den Vrederechter bevoegdheid toekende tot een bedrag van 1.000 fr. in hoogsten aanleg voor handelszaken, heeft slechts lid 1 van art. 12 dezer wet gewijzigd. De Vrederechter is onbevoegd om kennis te nemen van de betwistingen aangaande de diensten der Posterijen.

Raport t/ Belg. Staat.

Aangezien eischer, den Belgischen Staat in den persoon van den Minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie gedagvaard heeft in betaling eener som van 350 frank ten titel van schadevergoeding voor de beschadiging van een aangeteekend stuk en het verlies dat hij hierdoor leed;

Aangezien krachtens artikel 50 der wet van 30 Mei 1879 de betwistingen betreffende de diensten aan de Posterijen toevertrouwd, onder de bevoegdheid der Rechtbank van Koophandel vallen;

Aangezien artikel 2, wet van 25 Maart 1876, gewijzigd door Koninklijk Besluit nr 63, van 13 Januari 1935, bevoegdheid geeft aan den vrederechter tot een waarde van 1.000 frank en in hoogsten aanleg van de in 1° van artikel 12 bedoelde betwistingen;

Aangezien wij dus onbevoegd zijn om van den eisch te kennen;

Om deze redenen,

Wij Vrederechter,

Gelet op artikelen 2, 34, 37, 41 en 65. wet van 15 Juni 1935;

Verklaren ons onbevoegd ratione materiae;

Verwijzen eischer tot de kosten.

NOTA. — Men kan zich afvragen of de wetgever hier opzettelijk de geschillen betreffende de postdiensten en ook deze betreffende het vervoer van koopwaren door de spoorwegen, waarvan de waarde minder dan 1.000 fr. bedraagt, aan de bevoegdheid van de Vrederechters heeft willen onttrekken, en er schijnt geen afdoende reden te bestaan om voor dergelijke geschillen slechts de bevoegdheid der Rechtbanken van Koophandel te behouden en den rechtzoekende tot hooge kosten te dwingen.

Op deze leemte in de uitbreiding der bevoegdheid van de Vrederechters was totnogtoe de aandacht niet gevestigd, omdat iedereen in de meening scheen te verkeerden dat de Vrederechters voor alle zaken tot een bedrag van 1.000 fr. bevoegd zijn.

VREDEGERECHT TE NINOVE

8 Januari 1938.

Vrederechter : M. Leon Cogen.

Pl. : Mrs L. Cosyns en K. Van den Berghe.

PACHT. — LANDPACHT. — AFGRAZEN VAN BOOMGAARD. — VERSCHIEDENE JAREN ACHTEREEN HERNIEUWD. — WET VAN 7 MAART 1929 NIET TOEPASSELIJK. — GEEN OPZEG VEREISCHT.

Wanneer een eigenaar aan een landbouwer een boomgaard in gebruik geeft enkel voor het afgrazen, zelfs als dit verscheidene jaren achtereen werd hernieuwd, heeft men niet te doen met een landpacht, maar wel met een bijzondere ongenoemde overeenkomst.

De termen van de afgeleverde kwijtschriften die spreken van «pacht» hebben geen belang ten overstaan van de feitelijke omstandigheden.

De wet van 7 Maart 1929 is dus niet toepasselijk, en er moet geen opzeg gegeven worden.

Maus t/ Evens.

Gehoord de partijen in hunne middelen van verdediging en besluiten;

Aangezien eischer beweert dat de kwestieuze boomgaard slechts in gebruik gegeven werd om er telkenjare de koeien van verweerder te laten grazen, terwijl verweerder beweert dat die boomgaard gepacht werd voor 9 jaar, volgens de bepalingen van de Wet van 7 Maart 1929, nieuw artikel 1774 B. W.;

Aangezien de wet van 7 Maart 1929 toepasselijk is enkel op landelijke pachten;

Aangezien er in zake eerst en vooral dient onderzocht te worden of er spraak is van een landelijke pacht of van een bijzondere «ongenoemde» overeenkomst;

Aangezien het niet tegengesproken wordt dat de boomgaard, waarvan spraak, mede gaat met de woonst van eischer : «het is de achterste boomgaard», en verweerder bekent zelf dat hij dien boomgaard niet in huur nam voor de natuurlijke vruchten, daar hij zegt dat eischer de vruchten verkocht voor 13.000 frank, en tevens het eens is dat zijne koeien er wel opgelopen hebben; dat hij zelfs 25 frank schadevergoeding zou betaald hebben voor schade, aangericht door de koeien;

Aangezien er uit deze omstandigheden wel spruit dat er geen spraak onder partijen was van een landelijke pacht van 9 jaar, maar wel van een overeenkomst tot het laten afgrazen van het gras, overeenkomst welke slechts geldt voor het gedeelte van het jaar gedurende hetwelk het grazen gewoonlijk gebeurt, en onder partijen werd deze overeenkomst verscheidene jaren achtereenvolgens hernieuwd; (zie : Loir, ail à Ferme, 3e uitgave 1933 Nrs 1 en 2, en vooral 3, waar de verklaringen van den Heer Minister van Landbouw, en van verscheidene Kamerleden aangehaald worden over dit punt; ook Nr 4);

Aangezien, daar er geen spraak is van een

« pacht », namelijk een landelijke, er geen spraak tevens is van opzeggen, en de bijzondere overeenkomst van rechtswege geëindigd is na den tijd van het grazen; dat er dus in zake geen « pachtbreuk » moet gevraagd worden, maar enkel de vaststelling dat de overeenkomst geëindigd is;

Aangezien verweerder de termen van het kwijtschrift van 25 December 1936 inroept, om te bewijzen dat er wel spraak is van een « pacht », maar dat er uit de feitelijke omstandigheden spruit dat het in alle gevallen geen landelijke pacht geldt, doch zooals hooger gezegd eene bijzondere overeenkomst;

Aangezien de opwerping van verweerder als zou de pachtwet slechts zes uitzonderingen behelzen, en dat er geene zevende mag aan toegevoegd worden;

Aangezien dit juist is in geval er werkelijk een landelijke pacht voorhanden was, quod non in zake.

Om deze redenen,

Wij Vrederechter, beslissende tegensprekelijk en in eersten aanleg; verklaren den eisch gegrond;

Zeggen voor recht dat de mondelinge overeenkomst onder partijen gesloten, eene bijzondere overeenkomst was betreffende het laten afgrazen van het gras van 's eischers boomgaard door de koeien van verweerder; dat deze overeenkomst telkenjare gesloten voor min dan één jaar, geen landpacht is, en de bepaling volgens dewelke een eerste pacht een duur van 9 jaren moet hebben, in zake niet toepasselijk is;

Zeggen dus voor recht dat de bijzondere overeenkomst onder partijen geëindigd is, en dat verweerder geen gebruik meer mag maken van 's eischers boomgaard.

216

VREDEGERECHT TE IEPER

1e Kanton. — 17 November 1937.

Vrederechter : M. Petit.

Pleiters : Mrs Verstraete en Delobel.

SCHADEVERGOEDING. — OVEREENKOMSTEN. — RECHTSTREEKSCH EISCH IN BETALING WEGENS NIET NALEVING. — NIET ONTVANKELIJKHEID.

Volgens vaststaande rechtsleer en rechtspraak is de schuldeischer, in alle verbintenissen, zoowel in deze om iets te geven dan in deze om iets te doen, of om iets niet te doen, verplicht, wanneer de schuldenaar zijn verplichtingen niet naleeft, hem te dagvaarden in uitvoering of ontbinding van het kontrakt, vooraleer hij aanspraak kan maken op schadeloosstelling.

Dekens t/ Saelens.

Aangezien eischer beweert aan verweerder aangekocht te hebben, mits 5 frank per 100 kilos, 20 tonnen voeder half suikerbeeten, welke laatstgenoemde, hem, op tijd en stond, niet heeft geleverd;

Aangezien hij, derhalve, tegenover verweerder,

eene schadevergoeding vordert van 640 frank, zijnde het verschil tusschen den aankoop prijs of 5 frank per 100 kilos, van de niet geleverde beeten, en den prijs waarvoor hij die heeft moeten door andere vervangen, benevens 100 frank voor reiskosten, te zamen 740 frank;

Aangezien verweerder, met reden, de onontvankelijkheid tegenwerpt van deze vordering zooals zij is ingesteld, daar eischer, in plaats van hoofdzakelijk en uitsluitelijk schadevergoeding te vragen, eerst de uitvoering of de vernietiging van bewuste verkoopsovereenkomst moest vorderen;

Aangezien, immers, rechtsleer en rechtspraak eenparig voorhouden, dat in alle verbintenissen, zoowel in deze om iets te geven dan in deze om iets te doen of om iets niet te doen, de schuldeischer, wanneer de schuldenaar zijne verplichtingen niet naleeft, maar op bijkomstige wijze mag aanspraak op schadeloosstelling maken.

In hoofdde, heeft hij tot de uitvoering of de ontbinding van het kontrakt te besluiten (Colin et Capitant, 4e édit. t. II, p. 20; Laurent, t. XVI, n° 201; — Beltjens, Droit Civil, t. III, art. 1142, n° 1; Burgerl. Rechtbank Gent, 28 Mei 1902, Pas. 1903, III, 61, en in hooger beroep, Gent, 26 Juni 1902, Pas. 1903, II, 104. — Handelsrechtb. Gent, 28 Juni 1913, Jur. com. Flandres, bl. 264; — Vredege. Geeraardsbergen, 2 Januari 1914, J. J. P. 1914, bl. 292), zulks blijkt, overigens, zoo klaar mogelijk nog, uit de samenvatting van artikelen 1610 en 1611 B. W. nopens den verkoop.

Volgens het eerste dezer beide artikelen, indien de verkooper in gebreke blijft de levering, op bepaalden tijd, te doen, heeft de kooper de keus om de ontbinding van den verkoop of zijne inbezitting van het verkochte goed te vorderen. In alle gevallen, zegt verder artikel 1611, 't is te zeggen, wanneer de kooper, eerst, 't zij de ontbinding van het kontrakt, 't zij de inbezitting gevorderd heeft, moet de verkooper tot schadevergoeding veroordeeld worden : « Que l'acheteur demande la résolution de la vente ou sa mise en possession, il peut en outre réclamer, s'il y a lieu, des dommages intérêts » (Baudry et Saignat, De la vente, 3e édit. n° 309). De kooper is dus niet gerechtigd rechtstreeks en uitsluitend, zooals in voorhandige dagvaarding, schadevergoeding te vragen. Dit is insgelijks waar, bij verkoop op termijn, indien, zooals hier ter zaak, de kooper, na den verkooper in gebreke te hebben gesteld, elders zich de waren aanschaft, om de niet geleverde waren te vervangen : « L'acheteur peut, mais après avoir mis le vendeur en demeure de livrer, acheter ailleurs des marchandises sans autorisation préalable, et demander la résolution de la vente avec dommages-intérêts pour inexécution des obligations du vendeur ». (Aldus: Baudry et Saignat, op. cit. n° 310);

Aangezien dit burgerlijk rechtsprincipe, des te strenger, in het huidig geschil, dient toegepast, dat het verbonden gaat met een grondregel nopens de bevoegdheid onzer rechtbank. Het geldt hier immers eene handelszaak. Volgens artikel 2 der wet van 25 Maart 1876, gewijzigd door het konink-

lijk besluit, n° 63, van 13 Januari 1935, nemen de Vrederechters slechts kennis van handelsgeschillen, zoo de waarde dezer, de 1000 frank niet overschrijdt. Welnu, indien eischer rechtstreeks en uitsluitelijk tot de schadevergoeding van 740 frank die hij vordert, mag besluiten, is onze rechtbank bevoegd om over dit geding te wijzen. Zij, is het daarentegen niet, zoo eischer in hoofddorde, alvorens vergoeding te vragen, genoopt is in de eerste plaats 't zij de uitvoering, 't zij de ontbinding van den verkoop te vragen. In ieder dezer beide gevallen, overtreft de waarde van de vraag, samengevoegd met het bedrag der schadevergoeding, onbetwistbaar, de som van 1000 frank;

Om deze redenen :

en gelet op artikelen 2, 34 en 41 der wet van 15 Juni 1935, nopens het taalgebruik in gerechtszaken, Wij, Vrederechter, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende : verklaren des eischers vordering, zooals zij is ingesteld, onontvankelijk.

217

WERKRECHTERSRAAD VAN GENT

Kamer der Bedienden. — 8 Februari 1938.
Pleiters : Mrs Van Roy en Vaerendonck.

DIENSTCONTRACT. — GETUIGSCHRIFT. — AF- LEVERING.

De patroon moet het getuigschrift dat hij op grond van artikel 18 van de wet op het bediendencontract moet afleveren aan den bediende overmaken niet bij het eindigen van het contract, maar op het oogenblik dat de opzeggingstermijn aanvangt.

De Fauw t/ Constantia.

Aangezien de eisch strekt verweerster te hooren verwijzen :

- 1) tot betaling van 1056,33 fr., wegens verdiend loon;
- 2) tot betaling van 500 fr. ten titel van schade-loosstelling wegens niet afgeven van een getuigschrift;
- 3) tot aflevering binnen de 24 uren na de uitspraak van het te verlenen vonnis, van het wettelijk getuigschrift of, bij gebreke zulks te doen, tot betaling eener vergoeding van 25 fr. voor iederen dag vertraging;

Aangezien, voor wat het verdiend loon betreft, volgens het proces-verbaal van het verzoeningsbureau in dato van 7 December 1937 het geschil in der minne werd bijgelegd, derwijze dat verweerster aanbod aan aanlegger 500 fr. te betalen voor slot van rekening en dit aanbod door aanlegger werd aanvaard;

Dat die overeenkomst een dading over het aanhangig geschil daarstelt waarop aanlegger, bij gebrek aan eenig voorbehoud niet kan terugkomen, zoodat hij slechts gerechtigd was de uitvoering van die overeenkomst te eischen; dat hij diensvolgens

slechts aanspraak kon maken op 500 fr. wegens verdiend loon;

Aangezien niet betwist wordt dat het overeengekomen saldo van 500 fr. aan aanlegger werd uitbetaald nog voor de inleidende dagvaarding; dat de eisch van betaling van verdiend loon dus volkomen ongegrond is;

Aangaande het getuigschrift :

Aangezien verweerster op 31 December 1937 aan aanlegger het gevraagde getuigschrift heeft afgegeven; dat dus de eisch voor zooveel hij tot afleveren van een getuigschrift bedoelt, vervalt en er enkel moet gevonnist worden nopens de vergoeding wegens laattijdige aflevering;

Aangezien verweerster, zich steunende op art. 18 der wet op het bediendencontract, beweert dat hij niet verplicht was een getuigschrift af te leveren vóór het verstrijken van den opzeggingstermijn, gezien gemeld artikel bepaalt dat het getuigschrift moet afgeleverd worden bij het eindigen der verbintenissen; dat dergelijke zienswijze onaanneembaar is en kwetsig artikel redelijk moet verstaan worden in dien zin dat de verplichting een getuigschrift af te leveren ontstaat op het oogenblik dat de opzeggingstermijn aanvangt;

Dat, inderdaad, luidens art. 13 van voormelde wet, de bediende gedurende den opzeggingstermijn twee maal per week mag afwezig zijn om een nieuwe betrekking te zoeken; dat het getuigschrift nu juist gewoonlijk gevraagd wordt om het zoeken en bekomen van een nieuwe betrekking te vergemakkelijken, en het recht door art. 13 aan den bediende toegekend volkomen waardeloos en ondoeltreffend zou zijn indien de werkgever hem gedurende den opzeggingstermijn het wettelijk getuigschrift mocht weigeren;

Aangezien overigens ter zake aan aanlegger opzeg werd beteekend in begin November 1937, doch het dienstcontract bepaald en defeinitief werd verbroken vanaf 9 November er op volgende, dat immers bij brief van dien datum verweerster aan aanlegger verbod beteekende nog te werken of op het bureau te komen; dat zij zelfs zooals blijkt uit de door haar neergelegde stukken, onmiddellijk aan al haar agenten en medewerkers liet weten dat aanlegger vanaf 9 November niet meer in haar dienst was;

Aangezien diensvolgens, zelfs in geval men de stelling van verweerster aanneemt, zij alleszins verplicht was vanaf 9 November 1937 het gevraagde getuigschrift af te leveren; dat zij dit getuigschrift slechts den 31en December aan aanlegger opzond, zoodat deze laatste op 22 December wel gerechtigd was te dagvaarden en verweerster de kosten dier dagvaarding moet dragen;

Aangezien aanlegger niet bewijst dat het laattijdig afleveren van een getuigschrift hem eenige schade zou hebben berokkend; dat hij wel is waar beweert dat hem een betrekking werd geweigerd omdat hij geen getuigschrift kon voorbrengen doch hij dienaangaande niet de minste inlichting geeft en zijn bevestiging al te vaag en onbeduidend is om in aanmerking te komen;

Tegeneisch :

Aangezien verweerster bij tegeneisch een vergoe-

ding eischt van 200 fr., wegens roekeloos en tergend geding; dat die eisch volkomen ongegrond is, gezien zooals hooger betoogd, verweerster, na de dagvaarding nog gedeeltelijk te kort kwam aan haar verplichtingen;

Om deze redenen :

De Raad, Kamer der Bedienden, alle tegenstrijdige besluiten verwerpende, zegt dat thans sinds de dagvaarding verweerster aan al haar verplichtingen heeft voldaan; wijst diensvolgens den eisch, alsook den tegeneisch af en verwijst verweerster in de kosten, begroot ter som van 27,70 frank.

ERRATUM

In de arresten Nrs 197 en 198 van het Hof van Beroep te Brussel, 1ste kamer, 22 Februari 1939, verschenen in het vorige nummer, werd wat de pleiters betreft vermeld : Mrs Vaes en Van Ryn voor Nr 197, en Mrs Vaes en E. Lemmens voor Nr 198. Er hoefde gedrukt te worden : Mrs Van Ryn t/ Vaes voor Nr 197, en Mrs E. Lemmens t/ Vaes voor Nr 198.

BIBLIOGRAPHIE

Georges DEBRA. — De beleediging van ergen aard als grond tot echtscheiding in de Belgische rechtspraak. — Voorwoord van Prof. Mr. Dr. P. M. Orban. — Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek. — De Sikkels, Antwerpen. — 1939. — Prijs 30 fr.

Het werk van Mr. Georges Debra dat zoo pas verschenen is in de Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek, is een uiterst waardevolle bijdrage tot ons Belgisch positief recht in zake echtscheiding.

De schrijver zet in het boek de stelling vooruit dat, de echtscheiding een sociaal kwaad zijnde, de rechtspraak in haar evolutie gedurende de laatste eeuw wat licht is omgesprongen met het zeer rekbaar begrip «beleediging van ergen aard» en daardoor het toekennen van de echtscheiding heeft vergemakkelijkt in een mate die den schrijver verontrust.

Prof. Mr. Orban die voor dit werk een zeer interessante inleiding heeft geschreven stelt zich uitdrukkelijk op hetzelfde standpunt en wijst er op hoe deze beschouwing er voor den schrijver de aanleiding toe was eens grondig te onderzoeken welk standpunt de rechtspraak heeft ingenomen wat aangaat de beleediging van ergen aard.

Deze algemeene theorie ontwikkeld zoowel in de inleiding als in het werk zelf van Mr. Debra wordt stellig niet door iedereen bijgetreden. Er is niemand die er aan denkt de echtscheiding niet een sociaal kwaad te noemen en haar als een eivel te beschouwen in de maatschappelijke orde, die in laatsten aanleg volledig opgebouwd is op de basis van de familie. Nochtans zijn vele sociologen en juristen, die principieel het standpunt van den schrijver bijtreden, van oordeel dat het nog een veel grooter sociaal kwaad zou beteekenen ongelukkige gezinnen tegen alle gezonde rede in te willen in stand houden en verhoudingen te willen bestendigen die een ware hel zijn en die niets anders worden dan een

bron van wanorde en van ongeluk, zoowel voor de echtgenooten als voor de kinderen. Het voortzetten van dergelijke verhoudingen beteekent voor de sociale orde een veel grooter gevaar dan de echtscheiding, die veelal in het belang van de gemeenschap zoowel als van de individuen, aan onmogelijke toestanden een einde stelt.

De tegenstrijdige meeningen op dit gebied zijn natuurlijk innig verbonden aan de persoonlijke levensbeschouwing van eenieder en de eeuwige discussie daaromtrent is uiterst onvruchtbaar omdat het wel niet mogelijk blijkt op dit gebied door logische redeneering elkander te overtuigen.

Het is in elk geval gelukkig dat de bezorgdheid van den schrijver, van uit zijn bijzonder standpunt, hem er toe heeft aangezet een grondig onderzoek in te stellen naar de evolutie van de Belgische rechtspraak wat betreft de beleediging van ergen aard als grond tot echtscheiding.

Dat die evolutie op de meest stellige wijze is gegaan in de richting van het steeds breeder worden van het begrip zware beleediging is voor degene die van uit een sociologisch oogpunt de zaken beschouwt het bewijs van de noodzakelijkheid zelf eener verruiming der gronden van echtscheiding.

Na een historische inleiding onderzoekt schrijver systematisch de gronden van echtscheiding die als beleediging van ergen aard worden beschouwd voortspuitende uit den omgang van de echtgenooten onderling, zonder rechtstreeks een tekortkoming te zijn aan de verplichtingen door de wet aan de echtgenooten opgelegd, daarna deze spruitende uit tekortkomingen aan de wettelijke verplichtingen en eindelijk de buiten-echtelijke daden.

Op deze verschillende gebieden beperkt de schrijver zijn onderzoek tot de Belgische rechtspraak zelf en betreft hij er niet de Fransche rechtspraak bij die op zoovele punten van de Belgische afwijkt. Alle essentiele rechterlijke beslissingen die richtinggevend zijn geweest voor de evolutie der rechtspraak worden aangehaald en bondig gecommenteerd. Men heeft aldus een degelijk en volledig overzicht dat zoowel theoretisch als praktisch van het grootste belang is.

Wij kunnen stellig niet alle meeningen van den schrijver bijtreden en zulks spruit reeds a priori voort uit het volstrekt verschillend uitgangspunt van uit hetwelk de mogelijkheid van echtscheiding zelf wordt onderzocht. Waar de auteur b.v. betoogt dat het overspel van den man niet zou kunnen gelden als beleediging van ergen aard, is zulks naar onze overtuiging een meening die geenszins in billijkheid kan worden goedgekeurd en die trouwens door de rechtspraak, al is deze wel verdeeld, toch in groote mate wordt afgewezen.

Wij moeten in elk geval dit werk van harte begroeten als een uitstekende poging om klaarheid te scheppen in een uiterst verwarden toestand en als een wetenschappelijke bijdrage van hoogstaande waarde tot ons burgerlijk recht.

R. Victor.

J. H. ZWENDELAAR. — Formulierboek van Burgerlijke Rechtspleging. — 4e boekdeel. — Bewerkt en aangevuld door Ch. Van Reepinghen en Pierre André Rodenbach. — Maison Ferd. Larcier. — Reyntens. — Vlaamsche uitgave bewerkt door Brussel. — 1939.

De Vlaamsche uitgave van het Formulierboek van Zwendelaar volgt op den voet de nienwe Fransche editie. Zoo pas is het 4de deel van de pers gekomen, waarvan de Nederlandsche tekst bewerkt werd door Mr Rodenbach, pleitbezorger bij de Rechtbank te Gent.

Het is een belangrijk deel dat een uitgebreid en zeer gewichtig gebied van het burgerlijk recht bestrijkt waaronder de proceduur voorkomt betreffende de familieraden, de ontzetting, de aanstelling van een gerechtelijken raadsman; heel de rechtspleging betreffende het openvallen van erfenissen (verzegeling en boedelbeschrijving, enz.); deze betreffende de verkoopting van onroerende goederen, vereffening en verdeling van nalatenschappen.

Ook gansch de stof van het huwelijksrecht: echtelijke machtiging, echtscheiding en scheiding van tafel en bed, wordt in dit deel behandeld en de formuleren worden aangepast aan de verschillende wetten die op dit gebied wijzigingen hebben ingevoerd.

De Nederlandsche tekst is uitstekend verzorgd en beantwoordt aan alle vereischten.

Er wordt aangekondigd in de voorrede dat het 5de en laatste boekdeel einde van dit jaar zal verschijnen en dat het tevens een praktisch opgestelde alphabetische inhoudstafel zal bevatten die de opzoekingen in gansch het werk grootendeels zal vergemakkelijken.

Heel de Vlaamsche juristenwereld verlangt ten zeerste dat dit zoo belangrijk en onmisbaar werk zoo spoedig mogelijk volledig ter beschikking zou staan van de praktijk.

HERMANN RASCHHOFER: Der politische Volksbegriff im modernen Italien. — Uitg.: Volk und Reich Verlag - Berlijn, 1936; blz. 207.

Door den bekenden medewerker van het tijdschrift «Volk und Reich», Hermann Raschhofer, werd in deze publicatie een grondig onderzoek gedaan naar de bizonderste opvattingen, die over het wezen van de natie in Italië, van ongeveer 1750 tot op heden, werden aangekleefd.

De bijna algemeen aanvaarde tegenstelling tusschen een «germaansch volksbegrip» en een «romaansch» — waarmede de Fransche en Italiaansche opvattingen over de natie als zijnde dezelfde worden aangeduid — blijkt bij nader toezien niet volkomen juist te zijn. Een studie over de Fransche en Italiaansche opvattingen, die volledig in de negentiende eeuw van elkander verschillen, en over de oorzaken hiervan, heeft ongetwijfeld, begripsgeschiedkundig en politiek, belang. Een dergelijk werk is bovendien noodig, wil men tot een systematische kennis van wezen en functie van het moderne natiebegrif in het algemeen geraken.

De beteekenis van het Italiaansche natiebegrif, met de politieke eischen van het wordende moderne Italië zeer eng verbonden, is niet te begripen zonder de beteekenis te kennen, die de «natie» in de politieke leerstelsels van Frankrijk, bizonder in deze der revolutie van 1789, heeft gehad. Politieke begrippen zijn actiebegrippen en steeds uitdrukking en werktuig van een politiek wil; zij worden verkeerd begrepen indien het gewilde vertrekpunt en het gewilde doel, die de begripvorming bepalen, niet in aanmerking worden genomen. Politieke begrippen bevatten een «stelling», in den zin der moderne diplomatische taal. Deze stelling vormt juist hun productieven kern, en van deze bekomen zij ook hun inhoud en logischen bouw. Tenslotte zijn politieke begrippen niets anders dan de ontwikkeling van deze thesis tot een (schijnbaar theoretisch) begrip. (Hans Freyer)

Het beginsel der natie moet als de politieke thesis van Frankrijk beschouwd worden. Het is geen overdrijving, wanneer Ernest Renan schrijft: «C'est la gloire de la France d'avoir, par la révolution Française, proclamé qu'une nation existe par elle-même. Nous ne

devons pas trouver mauvais qu'on nous imite. Le principe des nations est le nôtre».

Ongetwijfeld heeft Europa en, in zekere mate, de geheele moderne wereld het beginsel der natie in zich opgenomen, en tot zijn bestemmende organisatiewet gemaakt. Zonder inzicht echter in de politieke waarde van het Fransche natiebegrif en de politieke thesis, die in dat begrip besloten lag, is de hedendaagsche werkelijkheid niet te doorgronden.

De politieke theoriën van de Fransche revolutie moeten als de eindformulen van een lange ontwikkeling worden aangezien. Het dynastische belang bouwt, niet alleen in Frankrijk doch hier bizonder vroeg en bestendig, uit de brokstukken van het «corpus christianum» het gesloten machtsorgaan van den eenheidsstaat. Deze centralistische en rationalistische machtsstaat, die wat zijn innerlijke indeeling en legitimiteit betreft met de natie niets te maken heeft, schept nochtans de voorwaarden voor de verwezenlijking van de moderne natie. Onder het zich voltrekend secularisatieproces van Hervorming en Renaissance vormt zich eveneens de, voor het moderne natiebegrif grondleggende, idee der politieke soevereiniteit. De wegbereider van het absolutisme, Jean Bodin, zet den beslissenden van de Middeleeuwen wegvoerende stap, doordat hij den vorst boven de wet plaatste en de mogelijke pluraliteit der deelhebbers aan het gezag in den staat ten gunste van den eenen monarch oploste. Hobbes trekt uit het beginsel der ondeelbare soevereiniteit de uiterste gevolgtrekkingen, en verbreekt de laatste objectieve, metaphysische, moreele en wettelijke banden, die staat en vorst nog binden. In het absolutisme van Lodewijk XIV krijgen deze gedachten onmiddellijk hun politieke beteekenis. De opvattingen van het absolutisme over het wezen en het recht van den vorst, over zijn verhouding tot de onderdanen — opvattingen, die in wezen met de politieke ook elke menschelijke waarde aan den enkeling ontkenden — worden het kenteringspunt van waaruit het moderne natiebegrif zich zal ontwikkelen. Een nieuwe politieke anthropologie, die in de Fransche revolutie verwezenlijkt wordt, ondermijnt en verdringt tamelijk snel de posities van het absolutisme. Uit de principiële erkenning van het recht der persoonlijkheid, der manneneer, van het vrijheidsrecht van den enkeling, en anderzijds uit het onderzoek naar de zending van den staat wordt het antwoord afgeleid, dat niet de vorst zelfdoel is, doch alleen het politieke verband in zijn geheel. Alle politieke theoriën uit deze periode, hoezeer zij ook in hun strekkingen en systemen van elkander mogen verschillen, hebben daardoor de zienswijze gemeen: dat «volk» en regeeringsapparaat moeten onderscheiden worden. De nieuwe drager, het nieuwe subjeet van de staatsmacht, d.i. de soeverein, zal nu in plaats van den vorst het «volk», de natie zijn. Hobbes had de soevereiniteit tot het hoogste opgevoerd en als noodzakelijk subjeet van de soevereine en absolute macht den vorst aangewezen. Rousseau, die Hobbes' concepties over den staat, de staatsmacht, de soevereiniteit volledig overneemt erkent slechts als subjeet: het «volk».

Door deze in de plaatsstelling wordt het «volk» een wezenlijk nieuwe grootheid, en staan wij voor het moderne natiebegrif. In het «Contrat social» van J. J. Rousseau vinden wij de grondtrekken van dit nieuwe natiebegrif, dat door Rousseau als een algemeen grondbegrip ontwikkeld en bedoeld is. De gedachte van het gezelschapsverdrag, die zuiver regulatief is, is onverbreekbaar met zijn «volksbegrip» verbonden. Men kan volgens Rousseau eerst dan van «volk» spreken wanneer men zich tegenover een politiek lichaam bevindt, dat door het afsluiten van een sociaal verdrag samen-

gebundeld werd. «Volk» beduidt de enkelingen, die in een wettelijke machtsverhouding «politiek» met elkander verbonden zijn. In staten, waar de overheid, de vorst met de onderdanen willekeurig handelen kan, bestaat geen «volk», slechts een kudde van rechtloze onderdanen. «Volk» wordt «volk» door een akte, en deze akte is het sociaal verdrag. Het «volks»-begrip van Rousseau is algemeen en abstrakt en houdt geen rekening met concrete en ethnopolitieke factoren. In «Qu'est ce que le tiers-état?» van l'abbé Sièyes treffen wij een gelijkaardig abstrakt «volks»-begrip aan. Doch waar Rousseau van «peuple» spreekt, spreekt Sièyes bewust van «nation». Hij vult dit woord met nieuwen inhoud en verheft het tot een nieuw politiek begrip. De natie is een werkelijke grootheid en alleen bij de natie berust de soevereiniteit; iedere natie moet dus vrij zijn.

Dit, van uit ethnopolitiek standpunt uit beschouwd, zeer abstrakte natiebegrp heeft daarentegen een zeer concrete sociologische beteekenis. Sociologisch gezien beduidt de Fransche omwenteling de soevereiniteitsverklaring van den burger, en in dezen samenhang is het natiebegrp van Sièyes buitengewoon concreet en volkomen aan den toestand aangepast. De natie wordt vereenzelvigd met den derden stand. Sièyes' vraag «wat is een natie?» wordt beantwoord met: «Een geheel van vereenigde enkelingen, die onder een gemeenzame wet staan en door dezelfde wetgevende vergadering vertegenwoordigd zijn. De derde stand omvat aldus alles, wat tot de natie behoort, en alles wat niet de derde stand is, mag zich niet als tot de natie behoorend beschouwen. Wat is aldus de derde stand? Alles.»

Een verklaring voor de afwezigheid van ethnopolitieke factoren en voor het abstrakte van dit natiebegrp moet in de toenmalige politieke verhoudingen van Frankrijk — tevens rekening houdend met de heerschende natuurrechtelijke denkriching — gezocht worden. Volksche problematiek bestond wel in Frankrijk maar was vreemd aan de Fransche revolutie, die hoofdzakelijk beheerscht werd door hoogdringende problemen van binnenlandschen aard: de strijd van het «volk» tegen den absolutischen vorst en het dringen van een politiek onmondigen stand naar invloed in den staat.

De opvattingen van Rousseau en Sièyes hebben in de omwenteling van 1789 den doorslag gegeven, hetgeen de «déclaration des droits de l'homme» en de verschillende wetten der daaropvolgende jaren duidelijk aantoonen. Het «volk» van den staat der revolutie is evenals het «volk» van het «Contrat social» geen zelfstandig geschiedkundig geconcretiseerde grootheid. Evenmin in het politieke natiebegrp der revolutie als in de hernieuwing van Frankrijk speelt het levende concrete Fransche volk een belangrijke rol. De kringen der enkelingen, die zich tot den staat bekennen vormen de natie; het «volk» is het menschelijk substraat van den staat. Bij aandachtige beschouwing van de Fransche revolutie — die het machtsapparaat van den absolutistischen staat niet verstoord maar overgenomen heeft — blijkt het, dat in werkelijkheid de «nation Française» niets anders is dan de gemeenschap dergenen, die de omwenteling d.i. de overname van den machtsstaat op de verantwoordelijkheid van het soevereine «volk», hebben medegemaakt en zich tot de konsekwenties ervan bekend hebben.

In de toonaangevende kringen der omwenteling — vooral in deze der Gironde — leefde de overtuiging een volledig nieuwen staat naar de grondbeginselen van een algemeen geldige, overal te verwezenlijken, politieke geometrie te kunnen opbouwen. Naar hun overtuiging

leidden zij het begin eener revolutionnaire hervorming van het politiek bestaan der menschheid in; Frankrijk zou het eerste stuk van den menscheidsstaat zijn.

Voor al utilitaristische overwegingen voeren Frankrijk op den weg der buitenlandsche propaganda, ten gunste van een algemeene invoering der «volks»-sovereiniteit, d.i. der algemeene revolutie en «democratisering» van Europa. Slechts deze staatsinrichtingen worden als legitiem beschouwd, die volgens het «contrat social» zijn tot stand gekomen. Hiermede is dan het oordeel geveld over de andere staten, en wordt tusschen deze en Frankrijk een principiele tegenstelling van onoverwinnelijke scherpte gedreven. Het zal Frankrijk's zending zijn — en dit is het belangrijke element zijner buitenlandsche politieke ideologie — de volkeren den weg naar de vrijheid en de soevereiniteit te wijzen. Aan Frankrijk is de moreele leiding toevertrouwd en daardoor werd meteen de verklaarde gelijkheid der «volkeren» ten gunste van Frankrijk opgeheven. De verovering van de soevereiniteit door de natie vindt in de aanvalsoorlogen der omwenteling haar voltooiing; in deze oorlogen wordt de nieuwe draagster van de «volonté générale» (la nation armée) beschermster en voorvechtster van Frankrijk in Europa.

Dit Fransche standpunt en optreden was van beslissende beteekenis, o.m. voor de versterking van het nationale bewustzijn in Italië en voor de vorming van een eigen Italiaansch natiebegrp.

Het Fransche natiebegrp heeft buiten Frankrijk, bijzonder in die landen, waar het belangrijkste politieke vraagstuk was: de staatkundige samenbundeling van verspreide of uiteengerukte volksdeelen, een volledig verschillende werking gehad en een verschillenden invloed uitgeoefend. In Midden en Oost Europa bestonden scherpe tegenstellingen tusschen de staatkundige en volksche werkelijkheden, en was het vraagstuk van het volk (ook als ethnische eenheid opgevat) in zijn verhouding tot den staat actueel. Van Italië en Duitschland werd op het Weener congres gezegd, dat zij aardrijkskundige en geen politieke begrippen waren.

Italië was op dat oogenblik een verzameling van talrijke kleine staatjes, zonder gemeenschappelijk bewustzijn. Een politieke hernieuwing was slechts mogelijk indien de politieke energien van het Italiaansche volk binnen een nieuw en één politiek kader werden samengebundeld. Dit streven ontwikkelt zich vooral door den weerslag van de Napoleontische veldtochten en verwoestingen. Steunend en uitgaande van dit streven en deze wenschelijkheid werd door politici, juristen, sociologen, literatoren een oorspronkelijke leer van de natie en van den nationalen staat opgebouwd, die zich bijzonder op buitenlandsch en volkenrechtelijk gebied — men denke aan de nationaliteitentheorie van Mancini — deed gelden. In een periode van meer dan honderd jaar wordt de gedachte van een boven allen bestaande «Italianita» en de noodzakelijkheid van een daaraan beantwoordende politiek vorm verkondigd. Hoe deze ontwikkeling verloopt, hoe deze nationale leer zich verdiept, welke de voornaamste factoren zijn, die de Italiaansche opvattingen over het wezen van de natie bepaald hebben, wordt op belangwekkende wijze door Raschhofer in zijn werk aangetoond. Het is onmogelijk hierop dieper in te gaan.

De studie van Raschhofer illustreert zeer treffend, dat ieder natiebegrp in zekere mate een politieke functie heeft, en door de politieke eischen en voorwaarden van het volk, waarop het betrekking heeft, wordt medegevormd. Een verandering van deze eischen en voorwaarden, brengt ook een verandering in het natiebegrp mede, welke verandering op de volksgemeenschap vormend terugwerkt.

Uit de vergelijking van het Fransche en Italiaansche natiebeginsel, zooals Raschhofer gedaan heeft, blijkt hoe het Italiaansche natiebegrip zich volledig verschillend van het Fransche ideaal-type heeft ontwikkeld. Daardoor wordt opnieuw bewezen — en daarom waren wij tamelijk uitvoerig bij de uiteenzetting van het Fransche natiebeginsel —, dat de natievormende krachten in het algemeen en bij ieder volk van verschillende aard zijn, en dat het structuurbegrip der natie aan historische toestanden gebonden is, en practisch alleen daardoor bepaalbaar is. Het is onmogelijk eens en voor altijd uit te maken, wat een natie is en het resultaat van een dergelijk onderzoek in een algemeen geldende definitie vast te leggen, — al wordt zulks ook heden nog in woordenboeken en handboeken, in de sociologie en in de politiek beproefd. Ten laatste is het werk van Raschhofer een uitstekende bijdrage tot een grondiger kennis van de fascistische leerstellingen, die voor de oplossing van het nationaliteitenprobleem in Europa niets positiefs en waardevol bevatten.

Edgar Boonen.

PICARD, hoogleeraar aan de Rechtsfaculteit te Parijs en BESSON, hoogleeraar aan de Rechtsfaculteit te Grenoble. *Traité général des assurances terrestres et droit français.*

Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence. Parijs 1938. Eerste deel.

De Belgische wet in zake verzekeringscontract dagteekent van 11 Juni 1874. Zij beantwoordt volkomen aan een liberale opvatting op sociaal en economisch gebied. Aan den verzekeringnemer, ongetwijfeld de zwakste partij bij het afsluiten van een polis, brengt zij slechts een geringe bescherming.

Jongere wetten hebben evenwel sommige verzekeringsstakken aan staatstoezicht onderworpen. Hierdoor werd aan de private verhouding tusschen verzekeraar en verzekeringnemer heel wat verbetering gebracht. Openbare contrôle en vermenigvuldiging van gebiedende wetteksten tot vaststelling der wederzijdsche rechten in het verzekeringscontract, schijnen een dringende noodzakelijkheid te zijn geworden niet alleen voor de verzekering tegen arbeidsongevallen of voor de levensverzekering maar voor alle gebieden die de verzekering bestrijkt.

Sinds 1930 heeft de Fransche wetgever deze opvatting in werkelijkheid omgezet. Een wet van 13 Juli 1930 en verschillende recente decreten hebben aan het verzekeringscontract en zelfs aan het gansche verzekeringswezen een statuut geschonken dat de nieuwe denkbeelden aankleeft.

Deze zoo uitgebreide, zoo actueele en zoo oorspronkelijke materie willen de heeren Picard en Besson ontleden in een omvangrijk werk dat uit verschillende boekdeelen zal bestaan. Het eerste deel, onlangs verschenen, behandelt het begrip van de verzekering en de bestanddeelen van het verzekeringscontract.

Hun prestatie verdient te worden gehuldigd. Met een merkwaardige duidelijkheid die de Fransche rechtswetenschap zooveel eer aandoet, met een kritischen en methodischen geest die de vraagstukken situeert, rangschikt, overweegt en, zoo mogelijk, oplost, hebben de acteurs achtereenvolgens onderzocht wat aan de verzekering eigen is, hoe het verzekeringscontract ontstaat, volgens welke normen het moet worden uitgevoerd, welke rechten het verleent.

Wij zullen met ruime belangstelling uitkijken naar de volgende boekdeelen die aangekondigd worden. Sinds het zeer verdienstelijk werk van professor Hémard, verscheen in Frankrijk geen gelijkwaardig boek in zake verzekeringsrecht.

R. Vandeputte.

BALIELEVEN

VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP BIJ DE BALIE VAN BRUSSEL

Op Dinsdag, 28 Februari 1939, te 20 ½ uur, hield Prof. Dr. August Vermeylen, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Gent en lid der Koninklijke Vlaamsche Academie, een voordracht over «Kunst en Moraal».

Voorzitter Mter G. Romsee, onderlijnde in een inleidend woord de veelzijdige personaliteit van Prof. Dr. Vermeylen. Hij is niet alleen een autoriteit op het gebied van Vlaamsche Kunst, een geëerd letterkundige en een geleerd professor. Hij is daarenboven een animator van het Vlaamsche kunstleven, die verder steeds op de eerste plaats stond en staat in den strijd voor cultureele herwording.

Prof. Dr. Vermeylen ontleedde achtereenvolgens de verschillende standpunten, die kunnen worden ingenomen ten overstaan van het probleem «Kunst en Moraal».

Men heeft vooreerst het romantische individualistische en anarchistische standpunt dat door Theophiel Gauthier werd vooropgezet en verdedigd en dat neerkomt op het opeischen voor den kunstenaar van een handelooze vrijheid of anders gezegd het standpunt van de moraal heeft geen uitstaans met de kunst.

Men heeft vervolgens het standpunt der strenge moralisten, die bijna alle vrijheid aan den kunstenaar ontzeggen.

Spreker kan zich bij geen van beide standpunten aansluiten.

Een derde standpunt is, en het is het standpunt dat door spreker zal worden aangenomen dat de kunstenaar de grootste mogelijke vrijheid moet worden geschonken met dien verstande, dat de kunstenaar zelf deze vrijheid dient te gebruiken, rekening gehouden met het noodzakelijk evenwicht dat steeds moet bestaan tusschen de individualiteit van den kunstenaar zelf en de gemeenschap.

Inderdaad zegt spreker, de individualiteit van den kunstenaar mag niet worden verdrukt.

Hij moet over de mogelijkheid beschikken zich op onafhankelijke wijze te uiten, zonder echter het leven geweld aan te doen.

Een theoretische norm kan hiervoor bezwaarlijk worden gevonden. Langs verschillende zijden bekeken, kan het vraagstuk volgend aspect krijgen :

1) Het individu kunstenaar zal over de vrijheid tot handelen moeten beschikken, overeenkomstig de harmonie van de maatschappij waarin hij leeft.

Hij moet zooals de kunstenaar uit de middeleeuwen, in de maatschappij leven als in zijn sociaal element.

2) Vermits er in onze verwarde tijd — aldus spreker — geen algemeene regel kan worden aangetroffen, ten einde de grens tusschen kunst en moraal te bepalen, is men verplicht zich bij de beschouwing van het probleem te laten leiden door enkele gegevens:

a) De kunst moet zoo vrij zijn als het mogelijk is met het oog op de orde der gemeenschap, want de kunst is geen doel voor zich zelf, maar beantwoordt aan een behoefte van den mensch. Zij is een zelfstandige en onmisbare eigen vorm van het leven. Door het geven van schoonheid maakt de kunst zich nuttig.

b) De kunst is niet gehouden iets anders te dienen dan zich zelf, hetgeen niet beteekent dat zij soms niet een idee mag dienen.

Kunst is echter in de eerste plaats kunst, doch wanneer de idee het heele wezen doordeesemt, belet zij niet groote kunst te zijn.

Voorbeelden zijn : De Divina comedia van Dante.
De verzen van Gezelle.
De werken van Dostojewsky.

Groote kunst zonder ethiek is onbestaanbaar.

Elk kunstwerk heeft trouwens zijn eigen moraal, die bestaat in waarheid, eerlijkheid, evenwicht, beheersching en vergeestelijking van de stof. Echte kunst geeft aan de dingen een nieuwen zin, echte kunst leidt naar wat buiten onze zinnen ligt, naar een hooger harmonie, waar geheel ons wezen is op gericht.

Groote kunst leidt ons naar het «andere» waaraan de menschen verschillende namen geven, maar waarbij een hooger harmonie, een hogere volmaaktheid aanwezig is, die wij op orde niet kennen.

Al wat het leven schoon, gezond en edel maakt, omvat de ethiek van de kunst.

De tijd, het geloof wijzigt zich, de kunst, die gezond en edel maakt, die berust op doelmatigheid, juiste verhoudingen, harmonie, en orde, zal altijd worden aangevoeld en beleefd.

Spreker eindigt met een schitterende lyrische ontboezeming bij het schouwspel van een dorische zuil die ons tot vervoering moet brengen, omdat die kunst van duizende jaren geleden voor oog en geest een genot betekent, gezien de aanwezigheid van juiste verhoudingen en orde.

De voordrachtgever werd door het zeer talrijk opgekomen publiek warm toegejuicht.

Tusschen de aanwezige personaliteiten konden we opmerken :

Mr. E. De Keersmaecker, Lid van den Raad der Orde van Advocaten bij het Hof van Beroep, Plaatsvervan-
ger van Stafhouder Devèze, belet.

Mr. Rolin, Voorzitter van het Hof van Cassatie.

Mr. Van de Kelder, Voorzitter van het Krijgshof.

Baron Janssens, Auditeur-Generaal.

De heer Van Beirs, Voorzitter der Rechtbank van Koophandel.

Mr. Van der Perre, Hoofdreferendaris der Rechtbank van Koophandel.

Mr. H. Van Leynseele, Voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten.

Mr. J. Thevenet, Voorzitter der Conférence du Jeune Barreau.

Mr. P. Coppens, Voorzitter der Koloniale Afdeeling van de Conférence du Jeune Barreau.

Buiten de eeretafel : Mr. Van Laethem, raadsheer in het Hof van Beroep; Mr. J. Eyben, Raadsheer in het Hof van Beroep; Mr. De Veen, Voorzitter van het Rekenhof; Mr. Ph. Van Isacker, oud-minister, en Mevr. Van Isacker; Mr. van den Berkhof van Kockengen, gezantschapsattaché van Nederland; Mr. Kuypers, Kabinetsoverste van den Minister van Openbaar Onderwijs; Meijuffer Baers, senator; Mr. Van Dieren, senator;

Mr. De Backer, hoogleeraar te Gent; Mr. Van Geyt, hoogleeraar te Brussel; Mr. Foncke, hoogleeraar te Gent; Mr. Delahaye, Substituut van den Procureur des Konings; Mr. Paulsen, onderzoeksrechter; Mr. Deswaef,

referendaris der Rechtbank van Koophandel; Mr. Hendrickx, referendaris der Rechtbank van Koophandel; Mr. Wauters, referendaris der Rechtbank van Koophandel; Mr. Struye, secretaris van het Verbond van Belgische Advocaten; Mr. P. Heuvelmans, Directeur van den Senaat; Dr. J. Grauls, bestuurder bij het Ministerie; Mr. Salkin-Massé, lid van den Raad der Orde van Advocaten; Mr. Thelen, Oud-Voorzitter van het Vlaamsch Pleitgenootschap; Mr. Van Dessel-Poot, enz.

CONFERENTIE DER JONGE BALIE TE BRUGGE

Op de vergadering van Maandag, 27 Februari, welke te 6 uur stipt aanving, werd de Jonge Balie heringericht.

Onmiddellijk gingen de aanwezige leden over tot het verkiezen van het nieuw bestuur.

Het Bestuur is thans samengesteld als volgt :

Voorzitter : Mr. De Spot.

Onder-Voorzitter : M. Van den Broele.

Schatbewaarder : Mr. Van Caenegem.

Sekretaris : Mr. Cardinael.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 8. — 25 Februari 1939. — Mr. W. C. L. van der Grinten : Onrechtmatige daad en schade (1).

Nr 9. — 4 Maart 1939. — Mr. W. C. L. van der Grinten : Onrechtmatige daad en schade (II, slot). — Mr. C. L. K. van Gorcum : De te korte duur van sommige termijnen in het burgerlijk recht.

ECONOMISCHE TIJDINGEN. — Nr. 4. — 25 Februari 1939. — De Nationale Bank van België.

JOURNAL DES TRIBUNAUX. — Nr 3564. — 26 Februari 1939. — L. Wodon : La Prééminence royale.

Nr. 3565. — 5 Maart 1939. — M. Passelecq : Les prix imposés.

DEUTSCHES RECHT. — Nr 3/4. — 15 Februari 1939. — Volk unter dem Schicksal, Prof. Krieck. — Die Souveränität über die deutschen Kolonien, Dr. Hering. — Die Zulässigkeit des Rechtswegs in politischen Streitigkeiten, Dr. Baur. — Rechtsmittel im Strafverfahren, Dr. Sturm. — Neugestaltung des Vollstreckungsrechts, Schneider. — Darf man Verbrechen totschweigen, Klütz. — Die Homosexualität der Frau und die Frauenbewegung, A. Rilke.

VLAAMSCHE JURISTEN ABONNEERT U OP HET " RECHTSKUNDIG WEEKBLAD " !!!